

Upravništvo: Ljubljana, Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucnijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-čkovnem uradu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Cont. Corr. Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje v Kr. Italije in inozemstvu ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izjava vsak dan med ponedeljki
Naročniki znajo mesečno Lit 12.—
za inozemstvo pa Lit 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucnijska ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Ritirata nemica in Cirenaica

Un vigoroso attacco dei velivoli dell'Asse contro la base navale di Alessandria d'Egitto — Notevoli danni alle attrezzature belliche industriali

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 8 aprile 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 676:
Nella Cirenaica orientale, sotto la pressione di nostri reparti il nemico ha sgombrato alcune posizioni.
La base navale di Alessandria d'Egitto è stata vigorosamente attaccata da velivoli dell'Asse nella notte sul sette corrente; numerose bombe dei massimi calibri, sganciate nella zona del porto, hanno causato notevoli danni alle attrezzature belliche industriali, ripetutamente colpite ed incendiate.

Sono state rinnovate intense azioni di bombardamento contro Malta: squadriglie germaniche hanno centrato officine e depositi dell'isola, ridotto al silenzio alcune batterie contraeree, danneggiato un cacciatorpediniere.

In un'incursione nemica su Bengasi dieci arabi sono stati uccisi o feriti. Un apparecchio inglese è stato abbattuto nella zona di Derna, dalla difesa contraerea nell'azione citata dal bollettino di ieri; un altro da cacciatori tedeschi nei pressi di Creta. Non è ritornato alla base un nostro velivolo.

16 ladij potopljenih na Atlantskem oceanu

Šest norveških ladij v angleški službi potopljenih v Skageraku

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. aprila, prvono poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:
Na vzhodni fronti so se nadaljevali nasi napadi z uspehom. Sovražnik je na več krajih ponovil svoje brezuspešne napade.
V severni Afriki so bile odbite angleške sile južnovzhodno od Mekilija.
V noči na 7. aprila je bilo bombardirano angleško pomorsko pristanišče Aleksandrija. V ladjedelniških napravah je bila povzročena znatna škoda.
Napadi močnih oddelkov nemških bojnih strmoglavil in lovskih letal so bili usmerjeni proti pristaniškim in oskrbovalnim napravam v La Valletti, skladišču torpov v Calafani in angleškim letališčem na otoku Malti.

V skladiščih tadjedelniških poslopij in ladjedelniških napravah so bili izzvani veliki požari. V doku ležala takha angleška križarka je bila zopet zadeta z bombami.
Kakor je bilo javljeno s posebnim poročilom, so nemške podmornice potopile na Atlantiku 16 sovražnikovih trgovskih ladij s skupno 104.000 br. reg. tonami, med njimi 13 pred ameriško, 3 pa pred afriško obalo.

Lahke nemške pomorske oborožene sile so ustavile v Skageraku številne norveške ladje, ki jih je zaplenila angleška vlada in so bile vsidrane v neki švedski luki, ker so skušale pod vodstvom angleških kapitanov prodrati v Anglijo.

Nemške stražne ladje so potopile 5 ladij s skupno 26.674 br. reg. tonami, letala pa nadaljnjo ladjo s 5305 br. reg. tonami. Dve ladji sta se izognili uničenju na ta način, da sta zopet pobegnili v švedske teritorialne vode.

V poslednji noči so napadla nemška bojna letala važne oskrbovalne in ladjedelniške naprave ob izlivu reke Humber. Opaženi so bili veliki požari.

Pri uspehih nemških podmornic na Atlantiku se je posebno odlikovala podmornica korvetnega kapitana Mertena.

V noči na 7. april si je priboril nadporočnik Woltersdorf svojo 10. nočno tovisko zmago.

S finskega bojišča

Helsinki, 8. aprila. d. O vojaških operacijah na finskem bojišču je bilo v torek objavljeno daljše poročilo. ki pravi, da je bilo na Karelski ožini na obeh straneh, nekoliko aktivno samo topništvo. Sovjetske čete so v šibkejših skupinah izvršili nekaj napadov, ki pa jih je finska pehota uspešno odbila. Dobro merjenj ogejn finskega topništva je v sovražnikovih vrstah povzročil velike izgube. Na ožini Aunus je sovražnik izvršil dva napada, ki pa sta se razbila v ognju finskega topništva in metalecev min. V nekem drugem odseku so finske čete odbile napad stotnje sovražnikov pehote, ki je bil izvršen ob podpori sovjetskega topništva. V južnem in srednjem odseku je bilo zabeleženo delovanje topništva in izvidniških edinic. Finsko protiletalsko topništvo in oddelki metalecev min so uspešno razbijali sovražnikov odgovor. V distriktu Uhtua je finsko topništvo močno obstreljevalo postojanke in je imel nasprotnik v tem ognju mnogo mrtvih in ranjenih. Mnogo finskih granat je direktno pogodilo zidane sovražnikove utrdbe. Uničen je bil tudi en sovražnikov protitankovski top. Tudi na severu je bilo zelo učinkovito finsko topništvo, ki je podpiralo akcije finskih izvidniških oddelkov. Na prostoru okrog jezera Ruka se je 6 finskih bojnih letal spopadlo z oddelkom sovjetskih letal, v katerem je bilo 7 bombnikov in 18 Hurricaneov, ki so skušali napasti neko finsko letališče. V spopadu je finska letalska skupina sestrelila 11 sovražnikovih lovskih letal in en bombnik, finska protiletalska obramba pa je naknadno sestrelila še dve sovražnikovi lovski letali in en bombnik. Eno nadaljnje sovjetsko bojno letalo je moralo zasolino pristati na finskih tleh. Tako je sovražnik v tem spopadu izgubil v celoti 16 letal, nadaljnja 3 pa so bila poškodovana. Finska letala so se iz borbe vrnila vsa nepoškodovana na svoja oporišča.

Železniška zveza Porurja z Ukrajino

Stockholm, 8. aprila. d. Berlinski dopisniki švedskih listov poročajo, da se v Nemčiji bavijo z načrtom zgradbe direktne železniške proge, ki naj bi vezala Po-

rurije v Nemčiji z Doneško kotlino v sedenem delu Sovjetske Zveze. Po informacijah dopisnikov švedskih listov bi ta železnica tekla preko Kassa, Vratislave, preko gornjelezijskega industrijskega bazena, Galicije, Lvova in Kijeva ter bi pri Poltavi dosegla Doneško kotlino.

Potopljena angleška podmornica
Rim, 8. aprila. Angleška admiraliteta je objavila, da se angleška podmornica »Tempest« ni vrnila na svoje oporišče v določenem času in da jo je zaradi tega smatrati za izgubljeno. Najbližji sorodniki njene posadke so bili o tem obveščeni

V Carigradu zadržani parniki
Carigrad, 8. aprila. d. Turški potniški parnik, ki plove med Carigradom in Trapezundom, ki bi moral že v ponedeljek odpluti proti svojemu cilju, so turške pomorske oblasti zadržale in ni znano, kdaj bo smel odpluti iz carigradske luke. Tudi potniški parnik, ki je bil namenjen v neko drugo luko na sovjetski obali Črnega morja, je bil zadržan, ne da bi oblasti navedle vzrok. V poučenih krogih sodijo, da je ozadje prepovedi treba iskati v nevarnosti zaradi blokadnih min, ki so bile zadnji čas vse pogostejše opažene v Crnem morju.

Trije angleški baloni pristali na švedskem

Stockholm, 8. aprila. d. Uradno objavljajo, da je nemško letalo, ki je po vsej verjetnosti v megli izgubilo smer, preletelo jugozapadno Švedsko. Letalo se je nato oddaljilo v smeri proti morju. Na drugi strani je padlo na raznih krajih Švedske zadnje dni na zemljo troje britanskih opazovalnih balonov, ki jih je po vsej priliki vihar odtrgal s kablov, s katerimi so bila privezana na terenu.

Zaplemba tujih letal na Portugalskem

Lizbona, 8. apr. Predsedništvo vlade je včeraj izdalo stroge predpise o zaplembi letal, ki pripadajo vojujočim se državam in ki so prisiljene pristati na portugalskem ozemlju. Obenem z zaplemba letal se izvrši tudi interniranje posadk. V gotovih primerih je dopustna tudi uporaba delov teh letal v korist portugalskega letalstva. Letalsko gradivo inozemskih letal v posesti zasebnikov se bo smatralo za ukradeno, ako ga interieranci ne izročé v 20 dneh po objavi teh predpisov. (Piccolo.)

Švedska nevtralnost
Stockholm, 8. apr. Predsednik vlade Hanson je imel govor, v katerem je potrdil voljo švedske, da ohrani svojo nevtralnost, in je opozoril na potrebo velike discipliniranosti švedskega tiska v zunanji politiki, da se ne bi po nepotrebnem motili prijateljski odnosi švedske z drugimi državami. (Piccolo.)

Novi japonski poslanik v Kujbiševu

Tokio, 8. apr. d. Iz Kujbiševa javljajo, da je novi japonski poslanik pri sovjetski vladi Naotake Sato izročil včeraj predsedniku vrhovnega sovjeta Kalininu svoje poverilne listine.

Tokio, 8. apr. (Domei.) S pristojnega mesta se je zvedelo, da sta vojaški ataše pri japonskem veleposlanstvu v Kujbiševu polkovnik Mičitake Jamaoka in njegov pomočnik v ponedeljek odpotovala iz Kujbiševa v Tokio O odhodu japonskega vojaškega atašea doslej ni bilo objavljeno še nikako pojasnilo.

General Ošima v Sofiji

Budimpešta, 8. apr. Japonski diplomatski predstavnik v Berlinu general Ošima je včeraj odpotoval iz Budimpešte, kjer se je dalje časa mudil kot zasebnik, v Sofijo. (Piccolo.)

Sabotaža v Južni Afriki

Bern, 8. apr. Agencija Reuter poroča iz Pretorije: Preteklo noč so bile več ur prekinjene telefonske zveze med Pretorijo in Johannesburgom zaradi eksplozije bombe, ki je bila postavljena pod telefonsko napeljavno, kakih 15 km od Pretorije. Zveze so zopet vzpostavljene. (Piccolo.)

Umik sovražnika v Cirenaiki

Močan napad letal osi na pomorsko oporišče Aleksandrija v Egiptu — Znatna škoda na vojnih industrijskih napravah

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 8. aprila naslednje 676. vojno poročilo:
V vzhodni Cirenaiki je sovražnik na pristisk naših oddelkov izpraznil nekatere postojanke.
Letala osi so v noči na 7. t. m. močno napadla pomorsko oporišče Aleksandrijo v Egiptu. Številne bombe največjih kalibrov, ki naj Italiji zagotove popolno oblast nad tem morjem. Čeprav je treba upoštevati izredno velike dimenzije te nove svetovne vojne, je treba vendarle smatrati Sredozemlje za eno izmed glavnih prizorišč vojnih operacij. Gospodovanje nad tem morjem je sedeva v tesni zvezi z razvojem ruskega problema, ki po svoje vpliva tudi na problem Azije preko Sirije, Iraka in Irana. toda v Sredozemlju se bo odločila bodoča teritorialna ureditev Afrike. Čeprav ima Anglija še vedno v svoji posesti Gibraltar in Suez, je vojaški kriti k omenjenega švicarskega lista mnenja, da je italijanska posest četverkotna Derna-Kreta-Sicilija-Tripolis dejansko popolnoma blokirala ves angleški promet preko Sredozemlja in tako onemogočila angleške dobave Rusiji po tej poti. Zasluga za to gre italijanski mornarici in absolutnemu gospodovanju osnih sil v zraku, ki jim na kopnem uspešno pomaga divizije generalov Bastica in Rommela. (Piccolo.)

Princ Piemontski pri Duceju
Rim, 8. aprila. s. Duce je sprejel Nj. Vis. princa Piemontskega, ki bo s 15. t. m. prevzel poveljstvo skupine armij v srednji in južni Italiji ter na italijanskih otokih.

Italijanska premoč v Sredozemlju

Zeneva, 8. aprila. Vojaški kritik lista »Gazette de Lausanne« podaja pregled vojnih operacij in poudarja ogromno važnost borbe, ki se zaostroje v Sredozemlju, opozarjajo pri tem na ogromne italijanske napore, ki naj Italiji zagotove popolno oblast nad tem morjem. Čeprav je treba upoštevati izredno velike dimenzije te nove svetovne vojne, je treba vendarle smatrati Sredozemlje za eno izmed glavnih prizorišč vojnih operacij. Gospodovanje nad tem morjem je sedeva v tesni zvezi z razvojem ruskega problema, ki po svoje vpliva tudi na problem Azije preko Sirije, Iraka in Irana. toda v Sredozemlju se bo odločila bodoča teritorialna ureditev Afrike. Čeprav ima Anglija še vedno v svoji posesti Gibraltar in Suez, je vojaški kriti k omenjenega švicarskega lista mnenja, da je italijanska posest četverkotna Derna-Kreta-Sicilija-Tripolis dejansko popolnoma blokirala ves angleški promet preko Sredozemlja in tako onemogočila angleške dobave Rusiji po tej poti. Zasluga za to gre italijanski mornarici in absolutnemu gospodovanju osnih sil v zraku, ki jim na kopnem uspešno pomaga divizije generalov Bastica in Rommela. (Piccolo.)

Madrid, 8. apr. s. List »Pueblo« piše o položaju v Sredozemlju in je mnenja, da stalna bombardiranja osnih letal onemogočajo angleški pomorski promet v Egipt, kakor tudi angleško ofenzivnost in možnost nadzorstva nad sovražnim brodomjem. Premoč Italije v srednjem Sredozemlju se veča od dne do dne in ovira promet angleškega brodomja od vzhoda proti zapadu, kar je treba pripisati ne le nevtralizaciji Malte, temveč tudi nič manj važnemu dejstvu stalne in metodčne obrabe britanskega vojnega brodomja po delovanju italijanskih torpednih letal. Držnost teh italijanskih letalcev je nedosegljiva. Prava katastrofa angleškega brodomja v Sredozemlju se kaže med drugim v njegovem omejenem delovanju, ki se že omejuje v glavnem samo na zaščito vedno bolj redkega pomorskega prometa, medtem ko so se sicer britanske vojne ladje že oprijele same obrambne taktike nasproti fašističnemu brodomju, izogibljajoč se vsakemu spopadu in stalno umikajoč se pred nasprotnim brodomjem, kakor je pokazala bitka dne 22. marca, v kateri so bile britanske izgube zelo velike in bi bile še večje, ako ne bi angleški poveljnik odredil umik svojega brodomja z vso naglico, da ga ne bi izpostavil bombardiranju sovražnega brodomja.

Opustošenje na Malti

Rim, 8. aprila s. Iz vojaškega vira se je zvedelo, da so nemški bombniki v ponedeljek zvečer z vso silo napadli Valletto. Celu uro je trajal napad, pri katerem je bilo odvrženih mnogo bomb na skladišča, pristanišče in druge naprave v mestu. Močno so bile razdejane poslopja v okraju Grand Harbour. Cele tone bomb so bile odvržene na plinarno, v kateri so nastale silne eksplozije in požari. Bombe težkega kalibra so razdejale tudi rezervoarje v Marsa Verekku. Veliki požari so izbruhnili v vzhodnih predelih tovrne luke. Hladilnice in druga skladišča, kjer so bile zaloge živih posadke na Malti, so bila poškodovana. Izbruhnili so tudi požari med skladiščnimi predeli.

Poleg tega je 18 nemških strmoglavcev hudo bombardiralo utrdbe v Floriani. Velike bombe so razdejale arzenal in vojašnice. Več protiletalskih baterij je bilo prisljeno k molku. Veliki plavajoči dok »Jago Cerek« v bližini ladjedelnice je bil prav tako poškodovan. Močne poškodbe so bile prizadete nekemu rušilcu v enem izmed dokov. Še, ko so bila nemška letala na povratku že zelo daleč od Malte, je bilo opaziti na otoku goste oblake dima, ki se je dvigal iz zadetih objektov.

Letalska bitka nad Marmariko

Berlin, 8. aprila d. S pristojnega mesta se je zvedelo, da so nemška lahka bojna letala 7. aprila napadla motorizirane britanske kolone v Marmariki v severni Afriki. V borbah v zraku, ki so se razvile ob tem nemškem napadu, so bila tri sovražna letala sestreljena.

Umik novozelandskih čet iz Libije

Lizbona, 8. aprila. Po poročilih iz sovražnega vira je angleško vrhovno poveljništvo umaknilo novozelandske čete v Libijo in v Kairo in jih deloma prepeljalo v Sirijo. deloma pa se bodo vrnile domov na Novo Zelandijo. Po brujskavkah k so prslele iz Wellingtona, je novozelandska vlada pristala na to, da se vrne v domovino le polovica novozelandskih čet, ki se nahaja na drugih vojnih področjih. To se je zgodilo na

Malta je bila ponovno močno bombardirana. Nemške eskadre so zadele tvornice in skladišča na otoku, prislile k molku nekatere protiletalske baterije in poškodovale sovražni rušilce.

O priliki sovražnega letalskega letala na Bengazi je bilo 10 Arabcev ubitih ali ranjenih. Protiletalska obramba je na področju Derne sestrelila angleško letalo med napadom, ki je bil omenjen v včerašnjem uradnem poročilu. Nadaljnje letalo so sestrelili nemški lovi v bližini Krete. Eno naše letalo se ni vrnilo na oporišče.

Princ Piemontski pri Duceju
Rim, 8. aprila. s. Duce je sprejel Nj. Vis. princa Piemontskega, ki bo s 15. t. m. prevzel poveljstvo skupine armij v srednji in južni Italiji ter na italijanskih otokih.

Italijanska premoč v Sredozemlju

Zeneva, 8. aprila. Vojaški kritik lista »Gazette de Lausanne« podaja pregled vojnih operacij in poudarja ogromno važnost borbe, ki se zaostroje v Sredozemlju, opozarjajo pri tem na ogromne italijanske napore, ki naj Italiji zagotove popolno oblast nad tem morjem. Čeprav je treba upoštevati izredno velike dimenzije te nove svetovne vojne, je treba vendarle smatrati Sredozemlje za eno izmed glavnih prizorišč vojnih operacij. Gospodovanje nad tem morjem je sedeva v tesni zvezi z razvojem ruskega problema, ki po svoje vpliva tudi na problem Azije preko Sirije, Iraka in Irana. toda v Sredozemlju se bo odločila bodoča teritorialna ureditev Afrike. Čeprav ima Anglija še vedno v svoji posesti Gibraltar in Suez, je vojaški kriti k omenjenega švicarskega lista mnenja, da je italijanska posest četverkotna Derna-Kreta-Sicilija-Tripolis dejansko popolnoma blokirala ves angleški promet preko Sredozemlja in tako onemogočila angleške dobave Rusiji po tej poti. Zasluga za to gre italijanski mornarici in absolutnemu gospodovanju osnih sil v zraku, ki jim na kopnem uspešno pomaga divizije generalov Bastica in Rommela. (Piccolo.)

Japonski napadi na indijske luke
Varnostni ukrepi v bengalski pokrajini

Šanghaj, 8. apr. d. Iz Kalkute v Indiji javljajo, da je vlada bengalske pokrajine po japonskem letalskem napadu na indijski pristaniški mesti Vizagapatam in Cocanada odredila gotove varnostne ukrepe. Japonski letalski napad na omenjeni dve točki, ki je bil izvršen z znatnimi silami japonskega letalstva v ponedeljek, je bil po naknadno dospelih vesteh zelo uspešen in je bila zlasti med sovražnikovim ladjevjem povzročena občutna škoda. V Kalkuti je bil objavljen vladni odlok, da se morajo vse rečne ladje v ogroženem pasu, ki se nahajajo v spodnjem toku reke, prepeljati višje v notranjost dežele. Razen tega odreja odlok, da se morajo oblastem takoj prijaviti vsi vlačilci, motorna prevozna sredstva in kolesa, ki jih bodo oblasti po potrebi zasegale.

Tokio, 8. aprila d. Na Indijskem oceanu se po informacijah z odgovornega mesta nadaljujejo operacije japonskih pomorskih in letalskih sil, ki so se pričele z velikim napadom na glavno mesto Cejlona. Colombo. Dasi se niso zbrani točni podatki o uspehu teh akcij, vendar se morajo smatrati že na osnovi sedanjih poročil sovražnikove izgube zaz zelo velike. Vse kaže, kakor da Angleži postopoma umikajo svoje brodomje iz voda okrog Indije. Pri operacijah, ki so v teku, sodelujejo tudi japonske podmornice. Bržkone je prišlo do glavnega stika japonskih sil z nasprotnikom neke v Bengalskem zalivu.

70 ladij potopljenih na Indijskem oceanu

Tokio, 8. aprila (Domei.) Japonske pomorske sile so v teku svojih operacij na Indijskem oceanu potopile med 5. in 6. aprilom 20 sovražnih ladij vseh vrst. Japonske radijske postaje so nenahoma prestezale brezzične »SOS« klice tudi z drugih sovražnih trgovskih ladij na tem področju.

Nadaljnje japonsko prodiranje v Birmi

Bangkok, 8. apr. d. Z bojišča v Birmi javljajo vesti iz New Delhija, da so Japonci ob reki Iravadi ponovno napredovali, in po ogroženih borbah potisnili zavzeznike čete daleč v ozadje, kjer bodo skušale organizirati nov odpor. Japonsko letalstvo je v teh operacijah igralo odločilno vlogo in docela obvladuje bojišče. Britanske čete so utrpely hude izgube. O borbah ob reki Sitang javljajo poročila iz New Delhija, da so trenutno manjšega obsega.

Bangkok, 8. aprila d. Japonsko letalstvo je včeraj zjutraj napadlo neko mesto v severnem delu Birme. Poročilo iz New Delhija, ki javlja o tem napadu, pravi, da še niso znani podrobni podatki o škodi, ki so jo japonske bombe povzročile na vojaških napravah in da tudi še ni ugotovljeno, koliko vojsstva je bilo pri tem japonskem napadu ubitega.

Obisk japonskega generala pri premaganem nasprotniku

Tokio, 8. aprila (Domei.) Iz Singapura javljajo, da je šef generalnega štaba japonskih kopnih sil general Sugigava, ki je trenutno na inspekcijskem potovanju aa otoku Singapuru, posetil tudi bivšega poveljnika tamkajšnjih britanskih sil generala sir Archibalda Percyvala, ki se nahaja v trdnjavi Changhi. Poročilo iz Singapura pravi, da je japonski general premaganemu nasprotniku ob sestanku pri srčno stisnil roko.

Japonska ofenziva na Filipinih

Tokio, 8. apr. d. Japonske sile na Filipinih so energično obnovile svojo ofenzivo proti preostalim ameriškim oddelkom, ki se še branijo na nekaterih postojankah na polotoku Bataanu. Ob učinkovitem sodelovanju z letalstvom in motoriziranimi oddelki je japonska pehota potisnila sovražnika z večjega števila postojank in mu prizadela zelo hude izgube. Japonsko letalstvo ruši neprestano ameriške utrdbene postojanke

ko v Londonu kakor v Washingtonu boje, da bi čete osi v prihodnji ofenzivi potisnile Ruse preko Kavkaza in se pojavile na Srednjem vzhodu. Zato se Anglija v zadnjem času z vsemi silami trudi, da bi ojačila obrambo Bližnjega in Srednjega vzhoda, kajti bližnje ogrožanje teh predelov in Egipta po silah osi bo bržkone tolikšno, da je treba že v naprej misliti na vse možnosti. (Corriere della Sera).

Italijanske podmornice na Atlantskem oceanu

Berlin, 8. aprila s. Nemški listi so objavili poročila o sodelovanju italijanskih podmornic v borbi proti sovražni plovmi v severnoameriških vodah. Na neko atlantsko oporišče so se vrnile prve italijanske podmornice, ki so uspešno operirale v razdalji več tisoč kilometrov od oporišča. Italijanski mornarji so bili na oporišču sprejeti z velikim navdušenjem. Italijanski admiral, ki poveljuje podmornicam na Atlantskem oceanu, jih je posebej pohvalil. Italijanske podmornice niso ameriških ladij presenetile pri osamljenih operacijah, marveč so operirale proti njim enako sistematsko kakor nemške podmornice. Italijanski podmorničarji so se izkazali z velikim junaštvom in izkušnjami ter so pridobili svoji domovini mnogo slave. Nemški mornarji jih občudujejo ne le kot svoje najboljšje tovariše, marveč tudi kot sijajne mornarje, ki znajo z njimi tekmovali v pomorskih podvigih.

Japonski napadi na indijske luke
Varnostni ukrepi v bengalski pokrajini

Šanghaj, 8. apr. d. Iz Kalkute v Indiji javljajo, da je vlada bengalske pokrajine po japonskem letalskem napadu na indijski pristaniški mesti Vizagapatam in Cocanada odredila gotove varnostne ukrepe. Japonski letalski napad na omenjeni dve točki, ki je bil izvršen z znatnimi silami japonskega letalstva v ponedeljek, je bil po naknadno dospelih vesteh zelo uspešen in je bila zlasti med sovražnikovim ladjevjem povzročena občutna škoda. V Kalkuti je bil objavljen vladni odlok, da se morajo vse rečne ladje v ogroženem pasu, ki se nahajajo v spodnjem toku reke, prepeljati višje v notranjost dežele. Razen tega odreja odlok, da se morajo oblastem takoj prijaviti vsi vlačilci, motorna prevozna sredstva in kolesa, ki jih bodo oblasti po potrebi zasegale.

Osvobojeni nemški interniranci
Tokio, 8. apr. (Domei.) Ko so japonske čete 4. aprila zasedle otok Nias, ki leži zapadno od severne polovice otoka Sumatra, so tamkaj osvobodile tudi večje število interniranih Nemcev. V nemški skupini, ki je bila osvobodena, je večina žen in otrok. Razen tega so v Fort Kceku Japonci osvobodili še 137 nemških žen in otrok. V celoti je bilo na ta način na Sumatri do torka osvobojenih 203 interniranih tujih državljanov. Verjetno je, da je bilo okrog 2500 nemških državljanov, ki so bili ob izbruhu vojne internirani na otoku Sumatri, že prej prepeljanih v Bombay v Indiji.

Demantirane ameriške izmišljotine

Tokio, 8. apr. (Domei.) Iz ameriških virov se širijo vsakovrstne vesti o domnevnih napadih ameriških podmornic na japonske ladje. Ta poročila trdijo, da so Američani potopili tudi večje število japonskih vojnih ladij. Kakor izjavljajo v pristojnih japonskih mornariških krogih, so ta ameriška poročila brez sleherne osnove.

Zamenjava ameriških in japonskih državljanov

Hankev, 8. apr. d. V drugi polovici meseca aprila bo odpotovalo v Šanghaj 160 britanskih in 30 ameriških državljanov, po večini protestantskih misijonarjev, ki bodo odpremljeni dalje v Lourenco Marques v portugalski koloniji Mozambique. Kakor je bilo že javljeno, bodo angleški in ameriški državljani tamkaj zamenjani z japonskimi civilnimi interniranci v Zedinjenih državah in britanskem imperiju. Britanski in ameriški misijonarji, ki odhajajo iz Hankova, so se udeleževali v centralni Kitajski.

Nove Čangkajškove davščine

Šanghaj, 8. apr. d. Za okrepitev razmajnih financ je Čangkajškova vlada razširila državni monopol še na nekatere življenjsko važne predmete. Monopol, ki je veljal doslej samo za sol in sladkor, je bil po informacijah iz Čungkinga razširjen tudi na tobak in žgalice. V kratkem pričakujejo, da bo monopol razširjen tudi na čaj in vse žgane pijače. Čungkingška vlada si obeta od uvedbe monopola na sladkor, sol, tobak in žgalice povisjanje državnih dohodkov za 1500 milijonov kitajskih dolarjev v prvem proračunskem letu v bodoče pa še za večji iznos.

Pogajanja v New Delhiju

Bangkok, 8. apr. d. Po nekih nepotrebnih vesteh, ki jih ameriški poročevalci širijo iz New Delhija, naj bi bil indijski voditelj Pandit Nehru zaprosil vlado Zedinjenih držav za posredovanje v tekočih britansko-indijskih pogajanjih, v katerih so se pojavile velike težkoče.

Rim, 8. aprila s. Poročevalec londonskega lista »Daily Express« v New Delhiju je imel razgovor z Gandhijem, ki mu je med drugim dejal, da nima nikake namere prepustiti Indije Angležem. V nadaljnjem poteku razgovorov je Gandhi angleškemu novinarju namignil, da se ne more določno izraziti glede rešitve indijskega problema, pripomnil pa je, da smatra položaj za precej neugoden in da nima nikakega upanja v dosego sporazuma.

Francoski protest v Washingtonu
Vichy, 8. aprila s. Vlada v Vichyju je odredila svojemu poslaniku v Hayeu, naj protestira pri ameriški vladi zaradi imenovanja ameriškega generalnega konzula v Brazavilleu, glavnem mestu Francoskega Konga, ki je pod oblastjo de Gaulle, Francoski odgovorni krogi smatrajo imenovanje ameriškega generalnega konzula v Brazavilleu za žalitev in nekorektnost nasproti francoski vladi.

Po štirih mesecih vojne na Pacifiku Japonska je dosegla vse svoje cilje, ki si jih je postavila ob izbruhu sovražnosti

Rim, 8. aprila s. Severnoameriški listi na dolgo in široko zelo melanholično razpravljajo o obratovanju po prvih štirih mesecih vojne na Pacifiku. Vsi listi brez izjeme ugotavljajo, da so povsem izostali uspehi, ki so jih ob izbruhu sovražnosti vsi pričakovali, medtem ko si je Japonska pridobila ogromne politične, vojaške in gospodarske prednosti, ki so že same po sebi pomembne, ne glede na Japoncem naklonjeno razpoloženje domačega prebivalstva na zasadenih ozemljih. Tako piše n. pr. list »Boston Herald«, da se je sreča pomorskega kroga nasmejala sovražnikom Zedinjenih držav in njihovim zavaznikom. Poslednji štirje meseci vojne predstavljajo zato vrsto operacij, ki tvorijo aktivno sovražnika. List »Philadelphia Record« piše: Teritorialne osvojitve Japonske so bile izvršene in izredno kratkem času, še važnejše in odločilnejše pa je dejstvo, da je Japonska dosegla vse svoje cilje v pogledu vojnega gospodarstva. Svet angleškega jezika je bil strahovito presenečen ob ugotovitvah, da so Japonci povsod, kamor so prišli, našli na simpatije in prostovoljno sodelovanje domačega prebivalstva. Odpovedati se moramo zato sleherni utvari. Rešitev lahko pride samo z našimi napori in zato se moramo odreči vsem upanjem in lahke zmage.

Tokio, 8. aprila s. Danes so potekli štirje meseci, odkar so izbruhle sovražnosti na Pacifiku, in japonski listi objavljajo v zvezi s tem besedilo cesarskega proglasa za vojno napovedjo, opisujoč obremen rezultate dosedanjih zmagovitih operacij. Večina uvodnikov je posvečena žalnim svečanostim v počastitev padlih pri napadu na Pearl Harbour.

Knox o ameriških izgubah na morju

Buenos Aires, 8. apr. s. Severnoameriški državni tajnik za mornarico Knox je novinarjem izjavil, da je bilo ob atlantski obali od 7. decembra, ko so Zedinjene države vstopile v vojno, potopljenih 116 severnoameriških tovornih ladij. 59 jih je bilo potopljenih ob obali Zedinjenih držav, 23 ob obali Kanade, 30 na Karibskem morju, 4 pa ob obali Južne Amerike. Knox je dodal, da severnoameriška vlada skrbno proučuje problem pomorske plovbe, posebno pa vprašanje, kako zagotoviti varno pot na daljših progah. Izjavil je, da so nastale težave v pridobivanju posadk za tako plovbo in da še ni odločeno, kako se bo to vprašanje rešilo. Na vprašanje, ali bi bilo mogoče namestiti na tovornih ladjah pripadnike ameriške vojske mornarice, je Knox izjavil, da bi bila to ena izmed možnih rešitev, težko pa je vrejetno, da bi se pristojne oblasti zanjo odločile.

Vojaška parada v New Yorku brez vojske

Rim, 8. april. Newyorški dopisnik švedskega lista »Dagens Nyheter« opisuje veliko vojaško paradu, ki je bila v ponedeljek v New Yorku in ki je imela bolj mondeni kakor pa vojaški značaj. Severnoameriške dame so izkoristile priložnost, da to, da so pokazale pri paradi svoje najnovejše modne modele, ki so po večini prirojeni po vojaškem vzoru. Slika generala Mac Arthura je bila postavljena za okras na torbica, na ovratnicah, na raznih gumbih in celo v laseh. Javnost in tisk sta nekoliko razočarana, ker je bilo na paradi videti prav vse, samo vojske ne. Mnogi so pričakovali, da bo videla nove motorizirane in oklepne divizije, ki jih je tolikokrat napovedal Roosevelt, toda edine motorizirane enice so prav za prav tvorili newyorški ognjeglasi. Mimo njih nekaterih funkcionarjev, ki so pod pazduho nosili velike aktovke, je povzročil veliko navdušenje v občinstvu, ki je bržkone mislilo v zvezi s tem na Rooseveltove načrte za mobilizacijo, opremo in oborožitev vojske, ki so jih ti funkcionarji menda nosili s seboj. Vojaška parada je dala priložnost občinstvu, da je na polno kavarne, gostilne in druga zabavišča. Kjerkoli se je pokazal kak vojak na plesišču, ga je množica navdušeno pozdravljala z vzkliki: Zivela vojska! Zivel Mac Arthur! (Piccolo.)

Črnci v ameriški vojaški službi

Rim, 8. apr. s. Vlada Zedinjenih držav je dovolila ameriškim črncem ne le službo v kopni vojski in v vojni mornarici, temveč tudi dopustila možnost njihovega napredovanja v podoficirske čine. Ameriška javnost je ta ukrep sprejela zelo neugodno in razni ameriški listi poudarjajo, da bi morali biti efektivni ameriški čet tolikšni, da se ne bi bilo treba zatekati k takim ukrepom.

Stavke ameriških mornarjev

Bern, 8. apr. d. Švicarska poročevalska agencija javlja iz Washingtona, da je vrhovno sodišče Zedinjenih držav v posebnem sklepu pretekli petek označilo mornarske stavke na ladjevju v lukah Zedinjenih držav za protizakonite. Kakor znano, so se zadnji čas stavke mornarjev v Zedinjenih državah zelo množile in je bila ameriška trgovska mornarica, ki je zadnji čas utrpevala še silovite izgube zaradi napadov osnih podmornic, zmerom manj sposobna vzdrževati najnujnejši promet.

Militarizacija ameriškega trgovskega brodovja

Lizbona, 8. aprila. d. Po informacijah iz Washingtona se v pristojnih ameriških vladnih krogih bavi z načrtom militarizacije vsega ameriškega trgovskega brodovja. Očitno je, da se vlada v Washingtonu zaradi silnih izgub svoje trgovinske toneže vidi prisiljeno zateči se k bolj uspešni varnostni službi v trgovski mornarici.

Nove omejitve v ameriški potrošnji

Rim, 8. apr. s. Direktor ameriškega urada za vojno proizvodnjo Nelson je izjavil novinarjem, da bodo med raznimi omejitvami, ki bodo uvedene najkasneje v maju v Zedinjenih državah, tudi omejitve potrošnje okoli 100 raznih predmetov, za katerih izdelavo sta potrebna železo in jeklo.

lo. Nelson je končno pripomnil, da bo ob koncu maja zaprti tudi večina tvornic za izdelovanje sadnih konserv.

Argentina za nevtralnost svoje pomorske plovbe

Buenos Aires, 8. apr. d. V krogih argentinskega zunanjega ministrstva zanikujejo govorice, da bi bila washingtonska vlada podzvela v Buenos Airesu gotove korake z namenom, da bi Argentino prisilila k sodelovanju pri reorganizaciji varnostne službe v pomorskem trgovskem prometu med ameriški državami. V teh krogih tudi zanikujejo časopisne vesti, da bi ameriška vlada s posredovanjem argentinskega poslanika v Washingtonu pritisnila na argentinsko vlado, naj bi sodelovala pri organizaciji medameriških konvojov. Pri tej priliki ugotavlja tiskovni urad argentinskega zunanjega ministrstva, da temelje vse te govorice na napačnem poročanju o pogajanjih, ki se trenutno vodijo v Washingtonu na zasedanju tako znanega medameriškega obrambnega odbora. Ta odbor se res, kakor javlja agencija »Andi«, prvenstveno bavi z organizacijo spremljevalne službe na morju, toda argentinska vlada slej ko prej zastopa stališče, da predstavlja najboljšo obrambo za ladje nevojujočih se ameriških držav njihova nevtralna zastava in popolna razsvetlitev trgovskih ladij ponoči.

Oborožitev brazilskih trgovskih ladij

Lizbona, 8. aprila s. Kakor poroča londonski radio, je brazilska vlada odredila, da morajo biti vse brazilске trgovske ladje oborožene.

Pravo ozadje atentata na Papena Nemški tisk o namenih zasnovalec atentata

Berlin, 8. aprila. Izpovedi zločinke tolpe, ki je bila plačana od Rusije in Anglije, in ki se sedaj zagovarja pred sodniki v Ankaru zaradi atentata na nemškega poslanika Papena, dovolj jasno odkrivajo pred oblastmi in pred turškimi narodom, kakšni so bili nameni atentatorja, namreč zavesti Turčijo v vojno, ker bi zaradi atentata prišlo do poslabšanja njenih odnosov z Nemčijo. To so ugotovitve ankarskega procesa, sedaj pa skuša sovjetska agencija Tass že po svoji stari navadi dokazati, da je zamisel atentata na Papena prišla iz Berlina, da so bili atentatorji plačanci Nemčije in da bi Hitler prav rad žrtvoval Papena, samo da bi imel povod za napad na Turčijo. Proti tem nesramnim podkripanjem nastopa v posebnem članku berlinski list »Zwölfruhblatt«, ki piše med drugim: Ta izmišljotina je zares vredna onega, ki si jo je izmislil, vendar pa ta nadmakljavaletim ne more spremeniti resnice. Ako je zgodovina učiteljica narodov, nam v ostalem preteklo stoletje najmanj dvakrat zgornjo zatrjuje, kakšna so angleška in ruska stremiljena glede usode Turčije. Srdita in podtalna politična vojna, ki sta jo London in Moskva vedno vodila, ni mogla preprečiti, da ne bi bila kar dvakrat odločena v teh dveh prestolnicah usoda Turčije: 1.) Leta 1844, ko je bil med Anglijo in Rusijo sklenjen tajni pakt za morebitno razdelitev Turčije, ki je postavila v ospredje vprašanje morskih ožin. 2.) Leta 1898 ko je Anglija, tedaj v slabih odnosih s Francijo, ponudila Rusiji po lordu Salisburyju razdelitev Kitajske, obenem pa za kompenzacijo za pomoč na Daljnem vzhodu tudi Bospor in Dardaneli. Ni potrebno razkladati, kakaj nobeden izmed teh dveh zahrbitnih načrtov ni uspel, iz vsega pa vendar izhajata dva zgodovinska nauka: 1.) da je Rusija vedno hlepela po Dardanelah, 2.) da je Anglija vedno uživala, ko se je Rusija blizala znamenitim morskim ožinam. Spričo tega domneva, da je Eden med svojim bivanjem v Rusiji objubil Stalinu proste roke na Balkanu in v Dardanelah, ni le utemeljena, temveč tudi logična. Da bi se ta program mogel uresničiti, bi bilo seveda treba spraviti v gibanje Turčijo, odnosno pridobiti si jo kot zavezništvo, da bi se s tem našel izgovor za odposiljatev čete na turško ozemlje, odkoder bi nikdar več ne odšli.

Gospodarstvo

Stiska za gumi v Ameriki
Dosedaj so Zedinjene države približno 90% svoje potrošnje gumijske krile z uvozom surovega kavčuka iz Malaje in Nizozemske Indije. Zanašajoč se na možnost bodočih dobav te surovine iz Vzhodne Azije so Zedinjene države, enako kakor Anglija, posvečale vprašanju proizvodnje umetnega gumijskega guma, ki je malo poznano. Anglija ni zgradila niti poizkusnih naprav, češ da je sintetični gumi dražji od naravnega in Anglija itak obvlada svetovni trg gumijskega. V Zedinjenih državah pa so bile zgrajene štiri poizkusne tvornice in še te le na začetno iniciativno petrolejske industrije ter industrije za predelovanje gumijskega. Te poizkusne tvornice izdelujejo sintetični gumi le za specialne potrebe glede na okolnost, da je sintetični gumi odpornejši od naravnega, tako proti kemičnim kakor tudi proti mehničnim vplivom.

Odkar pa je vojna v Vzhodni Aziji potekla drugače, kakor so si predstavljali v Londonu in Washingtonu, in je postal nadaljni dovoz surovega kavčuka iz Malaje in Nizozemske Indije nemogoč, si prizadeva vlada Zedinjenih držav, da v najkrajšem času nadomesti, kar je zamudila in da zgradi velike tvornice umetnega gumijskega.

Ameriška potrošnja naravnega kavčuka je znašala v letu 1936 do 1939 povprečno 528.000 ton na leto, leta 1940 se je dvignila na 618.000 ton, lani pa je že v desetih mesecih dosegla 661.000 ton in se cenil letna potrošnja za lansko leto na 800.000 ton. Proizvodnja sintetičnega gumijskega pa je zadnje leto znašala komaj 20.000 ton in je krila le 2,5% celotne potrošnje. Za konec oktobra 1941 so ameriške zaloge surovega kavčuka izkazane v višini 474.000 ton, kar bi pri enakih potrošnji, kakor v lanskem letu, zadostovalo le za 7 do 8 mesecev. Vlada Zedinjenih držav je sicer ob izbruhu vojne z Japonsko izdala številne ukrepe za omejitve civilne potrošnje gumijskega, obenem pa je narasla potrošnja za vojne svrhe, tako da ni računati s tem, da bi se celotna potrošnja zmanjšala.

OPOZORILO OBVEŠČAMO, DA BO »EMONA« oddajala v zakup

HIŠE in ZEMLJIŠČA v sledečih dneh in okrajih:

**Koprivnik: 13. in 14. aprila,
Kočevska reka: 13 in 14. IV.,
Kočevje: v vseh dneh,
Stari log: 15. in 16. aprila,
Mozelj: v vseh dneh,
Črmošnjice: v vseh dneh.**

Diplomatski stiki med Vatikanom in Siamom

Rim, 8. aprila. d. V pristojnih vatikanskih krogih ne potrjujejo vesti, da bi bila siamska vlada predlagala ureditev diplomatskih odnosov med Siamom in Sv. stolico. V vatikanskih krogih pripominjajo, da tamkaj ni ničesar znanega o sličnih pobudah siamske vlade.

Aretacije židov na slovaški meji

Budimpešta, 8. aprila s. Madžarska policija je izvršila v krajih v bližini slovaške meje racijo židovskih elementov, ki so skrivaj zbežali čez mejo, da bi se odtegnili kontroli slovaške policije. Vsi židje, ki so prišli iz Slovaške, so bili odvedeni nazaj čez mejo in izročeni slovaškim oblastem. Obenem je bilo aretiranih tudi mnogo madžarskih židov, ki so slovaškim židom pomagali pri begu.

V Londonu namreč prav dobro vedo, da je Ankara že pred časom postala zelo nezaupna nasproti angleški politiki. Ankare namreč ne more veseliti usoda Sirije, med tem ko gleda obenem z zaskrbljenostjo na sovjetsko zasedbo Iraka, zlasti pa onih področjih, ki so od nekdanjega predmeta turških teritorialnih aspiracij. Prav nekdanje turškega ozemlja so sedaj dobre štiri petine pod sovjetskim in britanskim nadzorstvom. Spričo tega je razumljivo, da London nikakor ne more pričakovati, da bi se Turčija postavila na njeno in rusko stran. Zaradi tega se poslužuje intrig, atentatov, hišnih revolt itd., a tudi najnovejši njen udarec, kakor že vsi prejšnji, se ni posrečil in turška policija v zadevi atentata na Papena nikakor ni ohranila pričakovane »blagohotne nevtralnosti«. (Stampa Sera.)

Carigrad, 8. aprila d. Danes se nadaljuje proces proti soobtožencem poizkusa atentata na nemškega veleposlanika Papena. Zaslišanih bo 13 prič, ki so vedele za stike med obema sovjetskima soobtožencema Pavlovom in Kornilovom ter ostalimi obtoženci, ki so obdolženi sodelovanja z atentatorjem Omerjem. Sovjetskima obtožencema je bila prečitana izjava glavnega soobtožence Sajmana in enega njegovih tovarišev. Kakor je izjavil kot priča eden izmed uslužbenec hotela »Toros« v Ankaru, je atentator 23 dni pred atentatom bival v hotelu »Toros«. Po izjavi tega namočena se je atentator mudil tu iz zdravstvenih razlogov.

visoki ceni surovega kavčuka, umetni kavčuk ni dražji, kakor naravni. Po končani vojni pa je verjetno, da bo cena naravnemu kavčuku naglo popustila. Ni pa izključeno, da se bo pocenila tudi proizvodnja umetnega kavčuka. V enem in drugem primeru bo nastopila huda kriza v svetovni trgovini s kavčukom. Ta trgovina pa je skoraj vsa v rokah Anglije.

Doslej je bilo iz raznih držav preseljenih 750.000 Nemcev

Družba »Deutsche Umsiedlungs Treuhand Gesellschaft m. b. H.« v Berlinu, ki jo je ustanovil nemški državni komisar za ureditev nemštva, da izvede premožensko-pravne transakcije, ki so v zvezi s preselitvijo Nemcev iz raznih držav v Nemčijo, objavlja v svojem letnem poročilu za leto 1941 podrobne podatke o dosedanj preselitvi Nemcev. V teku lanskega leta so bili spomladi preseljeni Nemci iz Litve, v jeseni pa Nemci iz Ljubljanske pokrajine, v manjšem številu pa so bili preseljeni še Nemci iz Francije, Bolgarije in Srbijo skupno preseljenih 80.076 oseb. Iz Južne Tirolske je bilo proti koncu leta 1939 preseljenih 219.094 oseb, iz Volinije, Galicije in Narevskega področja prav tako v jeseni 1939, 134.267 oseb. V naslednjem letu, to je v letu 1940, je bilo preseljenih iz Poljske generalne gubernije 30.495 oseb, iz Besarabije in severne Bukovine v jeseni istega leta 136.989 oseb in iz Dobruže ter južne Bukovine v decembru istega leta 76.756 oseb. Lani pa je bilo spomladi preseljenih iz Litve 50.471 oseb, iz Francije sredi leta 6096 oseb, proti koncu leta pa iz Ljubljanske pokrajine 15.800 oseb, iz Bolgarije 423 oseb in iz Srbije 993 oseb. S tem je skupno število preseljenih Nemcev naraslo na 751.460 oseb, od katerih je bilo 250.000 oseb s premoženjem.

Naloga družbe je v tem, da prevzame in likvidira premoženje izseljencev in jim na drugi strani nudi v novi domovini nadomestilo v naravi ali pa v denarju. Prav tako daje družba izseljencem kredite. Za izvršitev svojih nalog je družba lani ustanovila svoj urad v Ljubljani, ki ga vodi nemški pooblaščenec za preselitve. Istočasno pa je bila ustanovljena v Mariboru podružnica z dvema ekspediturama na Spodnjem štajerskem in na Gorenjskem. V zvezi z razširjenjem poslovanja se je osebo družbe povečalo že na 1750.

Ob koncu lanskega leta so znašale v bilanci družbe obveznosti nasproti nemškemu državnemu komisariju za ureditev nemštva 75,9 milijona mark (za prevzeto in nelikvidirano premoženje po bilancni vrednosti). V teku leta je bilo likvidirano premoženje izseljencev v vrednosti 156 milijonov mark, izplačano pa je bilo odnoso v raznih objektih izročeno 80 milijonov mark. Krediti dani izseljencem na račun likvidacije premoženja so znašali ob koncu leta 96 milijonov mark. Za kritje stroškov je družba prejela 10 milijonov državne subvencije.

Gospodarske vesti

Iz italijanske težke industrije. Te dni je bil v Genovi redni in izredni občni zbor delničarjev velikega železarskega in elektrarniškega podjetja »Terni«. Občni zbor je sklenil predlagano zvišanje glavnice od 1200 na 1500 milijonov lir, in sicer z izdajo novi delnic v nominalni vrednosti 200 milijonov lir. Po znatnih odpisih »amortizacij« investicij v višini 60 milijonov lir, je znašal čist dobiček v lanskem letu 76,6 milijona lir. Iz letnega poročila je razvidno, da je družba lani potrošila za nove investicije skoraj 400 milijonov lir.

Zamenjava železniških tovornih listov. Na osnovi uredbe o prevozu potnikov prijahe in blaga na železnicah, ki velja od 1. oktobra 1940, so s 1. januarjem t. l. prenehali veljati železniški tovorni listi za notranji (lokalni) promet, ki so bili izdani na osnovi železniške prometne uredbe z dne 1. oktobra 1925, ki je prenehala veljati 1. oktobra 1940. Ker so sedaj v smislu nove uredbe zloženi novi tovorni listi z italijansko-slovenskim besedilom, je odredilo finančno ravnanje Visokega komisariata zamenjavo starih železniških tovornih listov za notranji (lokalni) promet. Zamenjavo bodo vršile krajevno pristojne davčne uprave do vključno 30. aprila t. l. Razliko na takšah in v nabavni ceni je treba doplačati takoj pri zamenjavi. Po preteku navedenega roka, to je po 30. aprilu, izgubijo dosedanja železniški tovorni listi za notranji (lokalni) promet vsako vrednost in veljavo.

Centralna vinarna d. d. v Ljubljani je sklicala za 20. april redni občni zbor, ki bo med drugim sklepal o spremembi pravil, besedila trdke in o povišanju delniške glavnice.

Mednarodni pomladni velesejem v Zagrebu bo pod visokim pokroviteljstvom najvišjih hrvatskih oblastev od 25. aprila do 4. maja 1942. Velika in važna je ta razstava za razvoj italijansko-hrvatskih odnosov in za afirmacijo italijanskih proizvodov in južnovzhodni Evrope. Razstavljeni bodo vsi proizvodi Hrvatske in prijateljskih držav in to iz naslednjih strok: oblačilna industrija, tekstilna industrija, mehanična industrija, orodje, cestni stroji, kmetijski stroji, gradbeni in drugi stroji, kovinska industrija, elektrotehnična, radijska in kinematografska stroka, kemično-farmaceutska industrija, industrija živil in pijač, industrija stekla, keramike in porcelana, zdravniška tehnika, zdravstvo, veterinarstvo, glasbeni instrumenti, papir, stroji in pisarniške potrebine, hišna industrija, lesna industrija in lesni proizvodi, ljudska manufaktura industrija, parfumi, fotografije, izumi, novosti, patenti itd. Razstave se udeležujejo: Italija, Nemčija, Madžarska, Bolgarija in Svica. Vsi interesi iz Ljubljanske pokrajine so naprošeni, da se čimprej prijavijo, bodisi glede prostora ali obiska, da si tako zagotovijo udeležbo, ki bi bila kasneje zaradi pomanjkanja časa in prostora onemogočena, kakor se to običajno dogaja. Častni predstavnik ZZ za Ljubljansko pokrajino je Šimic France, Kolodvorska 25, tel. 34-96, 37-69.

Sočivje namesto cvetlic. Kakor smo že poročali, je Nemčija izdala številne ukrepe z namenom, da se v letošnjem letu prav vsak razpoložljiv košček zemlje obdelata in da se čim bolj poveča proizvodnja sočivja.

Glavna zveza za vrtnarstvo je že lani jeseni predpisala, da morajo cvetlični vrtnarji 40% celotne površine, kjer so doslej gojili cvetlice, porabiti za pridelovanje sočivja, v rastlinjaki pa celo 50%. Ta predpis se sedaj v polnem obsegu izvaja in zato je naravno, da prihaja na trg mnogo manj cvetlic. Ob velikonočnih praznikih, ko je povpraševanje po cvetlicah večje, so bile berlinske cvetličarne razprodane in je bilo videti povsod napis »cvetlice razprodane«. Berlinčani pa se zavedajo, da bo manjša proizvodnja cvetlic prinesla le koristi, saj bo na razpolago več sočivja. Sicer pa bodo v kratkem na razpolago poljske cvetlice.

Iz spodnještajerskega trgovskega registra. Tekstilne tvornice Mautner d. d. so prenesle svoj sedež iz Ljubljane v Maribor in se besedilo firme odslej glasi: Litjoko - prebelske tekstilne tvornice d. d. Glavna družba znaša 1 milijon mark (enako 20 milijonov din).

Likvidacija prekoštevskih bank v Srbiji. Kakor je znano, je na področju Srbije veliko število majhnih bank, ki za življenje niso sposobne. Da se uredi poslovanje bank je že lani v jeseni srbska vlada izdala zakon o bankah in je bil v tej zvezi ustanovljen poseben urad za nadzorstvo bank. Sedaj poročajo iz Beograda, da bodo na podlagi novega zakona izvršili še nadaljnje reforme v smeri koncentracije prekomernega števila bank, bodisi z likvidacijo ali pa na podlagi združitve. Po izjavi, ki jo je podal vodja beogradske direkcije za bančništvo, bo moralo likvidirati 55 do 60% vseh denarnih zavodov, v Beogradu samem približno 35 bank. Tudi število podružnic inozemskih bank se bo moralo zmanjšati. Od hrvatskih bank naj bi ostala v Beogradu samo podružnica Prve hrvatske štedionice. Prvi koraki v tej smeri so že storjeni s tem, da je Bančno društvo v Beogradu prevzelo beogradske podružnice Praške kreditne banke in podružnico Hrvatske Union banke. Da se razširi omrežje zavodov, ki sprejemajo predvsem hanilne vloge, bosta Poštna hranilnica in Državna hipotekarna banka ustanovili nadaljnje podružnice na deželi.

Japonska notranja posojila. Japonska vlada je te dni izdala novo notranje posojilo v višini 690 milijonov jenov in je s tem skupna zadolženost Japonske v proračunskem letu 1941-42 dosegla 10.190 milijonov jenov. Za leto 1942-43 računajo, da bo država najela za 20,7 milijarde jenov novih notranjih posojil.

Volitve na Japonskem

Dne 26. marca t. l. se je japonski parlament sestel na svoji zadnji seji v sedanjih poslovnih doli. Zgornji dom, čigar člani se ne volijo, ostane tudi po razidu parlamenta nespremenjen, medtem ko bodo volitve v novo poslansko zbornico 30. t. m.

Parlament, ki je sedaj zaključil svojo poslovno dobo, je bil izvoljen pred petimi leti, torej še pred izbruhom japonsko-kitajskega konflikta. Poslanski mandati, ki veljajo ustavno le štiri leta, so bili lansko leto podaljšani še za eno leto. Poslednje zasedanje japonskega parlamenta se je začelo 24. decembra lanskega leta. Do 14. februarja letošnjega leta je parlament izglasoval nič manj kakor 84 zakonskih predlogov. Po tem datumu se je še dvakrat sestel in sicer ob zavzetju Singapura in ob zavzetju Jave. Na obeh navedenih očeh je podal min. predsednik Tojo obširna politična poročila.

Čeprav je dosedanja parlament, čigar člani so pripadali po večini l. 1940 razpuščenim političnim strankam, po zaostritvi mednarodnega položaja in še prav posebno po vstopu Japonske v vojno pokazal vselej popolno enotnost in soglasje v podpori vladi, so se vendar v zadnjem času pojavili v japonskih listih predlogi po spremembah v tem državnem organu, zlasti pa po njegovi pomladitvi in preosnovi. Pojavilo se je tudi vprašanje, kdo naj sedaj, ko so bivše stranke razpuščene, prav za prav predlaga in postavlja poslanske kandidate in volilne liste. Kakor piše o tem tokijski poročevalec nemškega lista »Frankfurter Zeitung«, bi te vloge nikakor ne mogla prevzeti »Zveza za podpiranje cesarske oblasti«, čeprav je medtem postala poleg države najpomembnejša organizacija na Japonskem, ker ji v ta namen odrekajo politični značaj. Zato je bil pred kratkim ustanovljen kot poseben organ tako zvan »Politični svet za podpiranje prestola«, čigar predsednik je bivši predsednik vlade general Abe. Njegova izključna naloga je, da izdela in predloži volilne liste z imeni novih poslanskih kandidatov, kakor preneha takoj po volitvah obstojati. Predsednik vlade Tojo je v zvezi z ustanovitvijo tega sveta pripomnil, da ni v nikaki zvezi z vlado, ki da se v postavljanje kandidatov sploh ne bo mešala, vendar pa vlada pričakuje, da bo ta svet izvršil svojo nalogo v splošno zadovoljstvo.

Zaradi razdelitve dela je novi »Politični svet« ustanovil dva svoja urada v dveh večjih japonskih mestih izven prestolnice. Ta dva urada bosta prevzela nase predvsem vso politično propagando. Novi japonski volilni sistem je istočasno avtoritarnega in ljudskega značaja. Predsednik vlade in notranji minister sta pozvala vse državne oblasti in policijo, naj volitve, volilno propagando in red na dan volitev podpro, naj se pa nikakor ne vmešujejo v izbiro kandidatov ali zavzemajo za tega ali onega kandidata. Verjetno je, da bo večina dosedanjih poslancev spet izvoljena, če zaradi njihovih izkušenj in ker so splošno znani, kajti Japonci se tudi pri morebitnih reformah in novotarijah radi poslužujejo predvsem izkušenih ljudi.

Nova čilska vlada

Santiago de Chile, 8. aprila s. Odkar je bil izvoljen novi predsednik republike, je imela vlada četrta svojo prvo sejo. Vodil jo je osebno predsednik republike. Na seji so razpravljali o vrsti rednih pravnih ukrepov. V vladi, ki se je po izvolitvi novega predsednika spremenila, so sedaj Alfredo Duhalde kot vojni minister, Oscar Schnacke kot kmetijski minister, Eudard Ascurto kot minister za narodno zdravje, Leonidas Leyton kot minister za delo in Pedro Poblete kot minister za kolonizacijo. V ostalem so v vladi ostali prejšnji ministri.

Obnovite naročnino!

Campo Imperatore

Kdo ne pozna te prostrane poljane, ki se vije pod obronki najvišjih gor v osrčju Italije med grebeni orjakov pogorja Gran Sasso d'Italia? Ta prostrana gorska planota, nad 27 km dolga in 5 do 7 km široka, privabi poleti in pozimi številne turiste in letoviščarje, da se tu v okoliščini hribov naučijo čistega planinskega zrak. Pogorje Gran Sasso d'Italia, v katerem kraljuje Corno Grande, najvišji vrh v srednji Italiji, visok 2914 m, je dobilo posebno priljubljenost po letu 1934, ko je bila zgrajena žična železnica, vodeča iz doline v bližini Assergia na gorsko planoto. Že dolga leta pred tem važnim datumom je bil Campo Imperatore kljub temu, da ni bilo tega prevoznega sredstva, dobro znan onim turistom in smučarjem, ki se niso ustrašili večurnega vzpona po močno nagnjeni strmini. Takrat so hodili smučarji na Campo Imperatore v turistiški opravi ter oprti na težkih nahrbtnikih, prebivali pa so v planinski koči Duca degli Abruzzi. Sedaj pa prihajajo v promenadni oblekah, v lahkih čevljih, svojo opremo in druge potrebščine pa nosijo v kovčeh. Nekdaj je bil turist na svoji poti do koče vedno v borbi z vetrom in z meglo. Noge so se mu globoko vdriale v sneg in poleg vsega tega še dolga zamudna pot, ki se vije v neskončnost. Sedaj se pa pripelješ z avtobusom na vznožje hribovja, do postaje žične železnice in si za 10 lir v četrto ure na vrhu. Z najmanjšim trudom opraviš v 15 minutah ono pot, ki bi jo sicer v potu svojega obraza premagal dolge ure. In vožnja z žično železnico je tudi nekaj svojevrstnega! Neslišno se pomika vagonček vedno višje po krepki žični vrvi. V globini pa hiti vzporedno z vzpenjačo njena senca. V strmi dolini, pokriti s snegom, se kažejo sive pečine, nekaj pogumnih smučarjev se z veliko brzino spušča navzdol. Mimo beže podporni stolpi; delo moderne tehnike se družijo z divjo pokrajino. Kdor potuje prvič z žično železnico, se ne more nagledati in naučiti vseh lepote, ki jih vidi okoli sebe. Nihče nima časa, da bi mislil na to, kdaj se bo žica odrgala in bodo potniki zgrmili v globino, kar je bojazen vsakega novince.

Ta zanimiva in lepa vožnja kaj hitro mine. Vagonček zapelje na gornjo postajo žične železnice. Vse naokoli se širi prelepa pokrajina, vsa pokrita s snegom, ki ga v najrazličnejših barvnih odtenkih ožarja pomladansko sonce. Od te postaje pa do hotela je kratka pot, ki pa ni speljana po snežni gazi, marveč po podzemskem hodniku v hotel.

Veliki planinski hotel na Campu Imperatore, 2200 m nad morjem, je zopet novo prijetno presenečenje marsikaterega turista, ki je obredel že mnogotere silene gorske postojanke. Ta velika 4-nadstropna zgradba, last občine Aquila, je prijetno zatočišče vsakega smučarja in turista, prav tako pa tudi udobno bivališče mnogih, ki se za nekaj časa oddanejo mestnemu tršću ter se predajo čarobni planinski pokrajini. V zimskih mesecih je tu eno največjih smučarskih torišč srednje Italije, poleti se pa od oddajajo planinci na gorske vrhove. Poleti je tu tudi plezalna šola italijanskega alpskega društva CAI, v kateri se izvežbajo številni mladi alpinisti.

Ta veliki hotel sprejme lahko pod svojo streho do 200 oseb, gostje so nastanjeni v 75 sobah, 3 stanovanjih in 6 skupnih spalnicah. V vseh spalnicah so umivalniki s tekočo toplo in mrzlo vodo, vsako stanovanje pa ima tudi kopalnico. Spalnice so najudobnejše opremljene, da se v njih počutiš kakor doma. V vsaki sobi so kar tri svetilke, tla so pokrita z linolejem, ob širokem oknu, s katerega je krassen razgled na zamežene planjave, je pa grelec centralne kurjave. Centralna kurjava je velika pridobitev hotela. Tako je v vseh prostorih te stavbe prijetno toplo. Kljub temu, da so v sobah veliki umivalniki, je gostom na razpolago šest kopalnic.

Kako je tu preskrbljeno za udobje, lahko vidimo po tem, da je v hotelu čitalnica, družabna dvorana, igralna soba s mnogimi mizami, pogrnjenimi z zelenimi prti; poleg teh igralnih miz, za katerimi stalno posedajo navdušeni kvartači, je še biljard in miza za namizni tenis. Za žejo so na razpolago najraznovrstnejše pijače v bogato založenem baru.

Ob uri, ko kliče zvonec lačne želodce h kositu ali večerji, se napolni prostrana svetla jedilnica. Jed se ne deli v porcijah, kakor je to običaj v restavracijah. V kleti je velika shramba za smuč. Poleg shrambe je delavnica, v kateri posluje slaven »smučki kirurg«. Ta namaže dilce z najraznovrstnejšimi mažami lastnega izdelka, tako da brzi ž njimi smučar po še tako

slabem snegu z veliko brzino. Ta moč po-pravi na smučeh vsakovrstne hibe. Njegova delavnica je pribežališče vseh, ki si na svojih podvignih zlomijo smuč. Naš »kirurg« pa take okvare kaj hitro popravi.

Vendar so v kleti še mnogi drugi važni prostori. Tu je še ena jedilnica, zgrajena v značilnem abruški slogu. Poleg tega so še shrambe in spalnice za uslužbence. Nadalje električna centrala, ki deluje, ako je vod z Aquilo poškodovan. Često se pripeti taka nezgoda, to predvsem, kadar hrume po tem hribovju divji viharji. V klet je speljan tudi hodnik, ki veže hotel

z gornjo postajo žične železnice. Poleg tega ima hotel tudi telegrafsko in telefonsko zvezo s svetom. Tako lahko z višine 2200 m obveščajo gostje svoje drage v najkrajšem času o vseh svojih zadevah.

To je bežen pogled v to stavbo, kjer smo sedaj na počitnicah, hotel ima toliko posebnosti in zanimivosti, da jih je težko na en mah popisati. Projektant je gledal na to, da je vsak prostor skrbno opremljen z vsem, kar mora človek imeti stalno pri sebi. In v tej moderni zgradbi brezskrbno živimo ter si krepiamo telo in zdravje. Po teh lepih dnevih počitka se bomo doma zopet z veseljem oprijeli dela.

Oskrbovalna pota Rusije

Una veduta di Vladivostok — Pogled na Vladivostok

Ameriški časopis »Foreign Affairs« razpravlja o možnostih ruske oskrbe z ameriškim vojnim materialom čez Iran in Irak. Razprava je napisana v zvezi z zadnjimi dogodki v Iranu, katerih eden glavnih ciljev je bil, da se zagotovijo prometne zveze med Sovjetsko zvezo in lukami ob Perzijskem zalivu. List prihaja do zaključka, da je težko govoriti o pomembnih dobavah, ker po vseh treh razpoložljivih poteh, in sicer po transiranski železnici, med Basro in Mosulom in po zvezni cesti preko vzhodnega Irana dnevno lahko transportirajo le 1000 ton materiala; to pa je v najboljšem primeru.

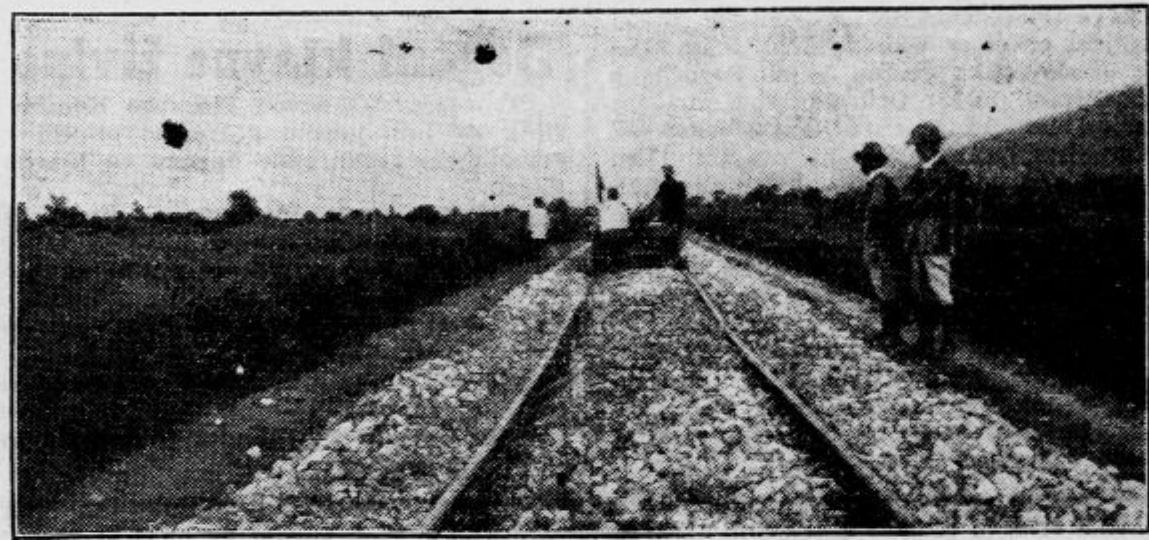
Promet na transiranski železnici ki pelje čez 4102 mostov in skozi 224 predorov, je izredno težaven. Od Perzijskega zaliva pa vse do Khurramabada morajo pred vsakim tovornim vlakom voziti po dve lokomotivi, da ga privlečejo v hrib. Na vsaj progi pa razpolagajo komaj z 80 uporabljivimi lokomotivami. V mirnem času so po imenovani železnici prepeljali komaj 1500 ton dnevno. Razumljivo pa je, da je sedaj še hujše. Razmere bi se lahko izboljšale samo v primeru, če bi prispele zadostne količine železniškega materiala iz Amerike, toda to je malo verjetno.

Se težja je oskrba preko luke v Basri. Oskotina železnica, ki vodi proti Bagdadu, je pred vojno razpolagala s 55 lokomotivami in 2540 tovornimi vagoni. Da se material lahko pošlje naprej proti Mosulu, ga je treba v Bagdadu pretovariti, kar ima podaljšek proge drugo širino tirnice; na tem delu železnice je bilo pred vojno v prometu 11 lokomotiv in 225 večina starih tovornih vagonov. Material, ki pod takimi okoliščinami vendarle pride do cilja, se mora nato prepeljati čez težko prehodna in zelo slaba pota v dolžini 2800 km do Tebrisa. Gradnja cest v vzhodnem Iranu, o katerih se toliko govori, je prav malo verjetna, ker je pokrajina redko naseljena, ra-

zen tega pa je dežela še revna z vodo. Zaradi tega bodo ameriške dobave vojnega materiala, kolikor bodo sploh prispele v luke Perzijskega zaliva, zelo težko prišle na odredna mesta vzhodnega bojišča.

Kako je z lukno v Vladivostoku nam naj pojasnijo naslednje vrstice: Če vzamemo za merilo brzdno sovjetskih železnic in tovornih parnikov v mirnem času, vidimo na primer, da je treba za vsako pošiljko, nato-vorjeno v kaki zapadni ameriški luki. 20 dni morskoga pota in 21 dni potovanja po sibirski železnici, torej skupno 41 dni, preden pride pošiljka do Moskve. Pri tem niso upoštevani čas za pretovarjanje, niti motnje, ki so zaradi vojnih razmer neizbežne. Realno računajoč bi težko katera pošiljka lahko prišla v krajšem času, kakor v dveh mesecih. Račun pa je napravljen brez upoštevanja japonskih podmornic, ki ogražajo morsko pot. Praktično je, ne ciziraje se na japonsko-sovjetske odnose, Vladivostok danes blokirani, ker ni verjetno, da bi se ameriške ladje upale pluti po morjih, ki so že pod japonsko kontrolo. Prevoz z ruskimi ladjami pa ne prihaja v poštev, ker Rusi ne razpolagajo z ustrežajočo tonažo. Skrajšanje imenovane poti po veliki strateški cesti, ki naj bi se zgradila preko Kanade do Aljске, pa pripada, po Rooseveltovih besedah, zaenkrat bodočnosti.

Druga možnost dobave ameriškega materiala Sovjetsko po morskoti poti je iz New Yorka do Arhangelska. Pot traja 29 dni in vodi skozi področje, ki je pod nemško kontrolo. Del te poti lahko ameriške tovarne ladje zaobidejo na severu med Islandom in Grenlandom, toda v začetku in na koncu potovanja pridejo vsekakor v bližino torpednih četi nemških podmornic. Ni mogoče več računati na srečne slučaje in je zato uporaba pristanišča Arhangelska praktično skoraj izključena. Toda tudi če izkrcanje materiala v Arhangelsku uspe, preteče več kakor mesec dni, preden prispe

La ferrovia d'Iran prima di giungere sull'altipiano — Iranska železnica pred vstopom na visoko planoto

počitka do Moskve; razumljivo seveda le tedaj, če je murmanska železnica sposobna za promet in ga ne ovirajo letalski napadi. Prostane se pot iz New Yorka okoli rta Dobre nade ob afriški obali do Perzijskega zaliva. Za to pot potrebujejo tovarni parniki najmanj 41 dni, ne računajoč pri tem potrebno pristajanje zaradi oskrbovanja s premogom. Praktično vzeto ne more noben parnik opraviti poti več kakor 3 do 4-krat v letu. Sam Roosevelt je to priznal, ko je rekel: »Sredozemsko morje je zaprto in zato naše ladje plovejo okoli rta Dobre nade. Samo trikrat na leto lahko ladje preplujejo to pot.«

Če vso to upoštevamo, vidimo, da so kombinacije o velikih dobavah ameriškega vojnega materiala Sovjetski zvezi več ali manj prazna teorija. Okolnosti voznih, ki jih, vzemimo za primer, danes montirajo v Detroitu, bodo šele čez 8 dni v New Yorku in v najboljšem primeru šele po dobrih dveh mesecih izročeni ruskim vojakom na fronti. Zato tisti, ki računajo z ameriški dobavami Rusom, ali ne poznajo prišlek ali pa so pomočniki angleške propagande, zaključuje svoj članek izborni dopisnik časopisne agencije »Evropa«.

Pred gradnjo nove birmanske ceste

V Čungkingu so se nedavno bavili s protestom, ki ga je vložil Dalaj Lama zaradi priprave na gradnjo nove avtomobilske ceste, ki bi vodila iz Indije preko vzhodnega Tibeta na Kitajsko. Cesta bi vodila s severovzhoda indijske pokrajine Assam ob tibetskimi mejami do Batanga, kjer bi se priključila na staro kitajsko tibetansko ceste. Čeprav je zračna razdalja od indijske meje do Batanga samo 400 km, vendar obstajajo nenavadne težkoče pri transportu ceste. Speljati jo bo treba čez 4000 m visoke prelaze in preko gorskih pobočij, tako da bo tehnična izvedba načrta zahtevala premagovanje večjih težkoč kakor so jih imeli pri gradnji prošle birmanske ceste, ki jo sedaj uporabljajo za prevoz vojnega materiala na Kitajsko. Ker bi bil tudi namen nove ceste v glavnem ta, da bi služila preskrbovanju Čungkinga s surovinami in vojnimi materiali, naj v nekoli-koli potezah osvetlilimo ves niz problemov okoli preskrbovanja Čungkinga.

Ko je kitajska vlada prenesla svoj sedež v Čungking, so bili za to merodajni razen strateških tleh prometno geografski dejavniki. Izmed vseh velikih mest v notranjosti države ima Čungking najboljšo zvezo z zunanjim svetom. Ni se sicer mušilo na to, da bo ostala odprta pot na vzhod po Jangceju, ki je za jadrske plove do Čungkinga, računalo pa se je, da bo ostala prsta pot na jugozapad. Pot vodi čez provinco Junan v Birmo in je bila že pred svetovno vojno tako prometna, da so namerali tam zgraditi železnico. Politični dogodki zadnjih let pa so dovedli do tega, da so nastajale vedno večje težkoče v prometnih zvezah proti jugu. Japonska je dobila v svojo posest Šanghaj in Kanton. Spo-

razum z Vichyem v pogledu Indokine pa je Čungkingu zaprl izhod na morje. Birmanska cesta je tedaj dobila ogromen pomen in postala za Čungking vprašanje obstoja ali neobstoja. Razumljivo je, da je Japonska skušala to vrzel na zapadu odstraniti in tako onemogočiti kitajski odpor.

Konec julija 1940 je zahtevala japonska vlada od Londona, da ustavi promet vojnega materiala na birmanski cesti za vlado v Čungkingu. Angleži so odgovor zavlačevali, dokler ni ameriški državni tajnik Hull izjavil, da je Amerika zainteresirana na tem, da ostanejo vsa trgovska pota odprta. Vendar je prišlo do sporazuma in je bil promet po cesti za vojni material 3 mesece zaprt. Ko je bila sredi oktobra cesta ponovno odprta, so jo Japonci bombardirali in pri tej priliki porušili most čez reko Mekong. V začetku 1941 je prišel v Čungking ameriški strokovnjak Currie in ustanovljena je bila posebna komisija, ki ni skrbela samo za dobavo materiala, ampak tudi lovskih letal, ki naj bi stražila cesto pred japonskimi napadi. Že pred vojno je več ameriških komisij sodelovalo v Čungkingu na modernizaciji birmanske ceste in pripravah za dovoz vojnega materiala za primer, če bi bil Čungkašjek odrinjen od morja.

Brzina, s katero je bila cesta zgrajena, je brez dvoma veliko tehnično delo. V komaj 3 mesecih je bilo popravljeno 1200 km ceste, kar je z ozirom na terenske težkoče velika stvar. Da so obvladali višine nad 1000 metrov, so morali zgraditi nestabilne serpentine, s čimer je seveda zmanjšana brzina potovanja. Kljub temu pa tovorni avtomobili še vedno lahko vozijo po 25 km na uro.

Vlada v Čungkingu je uporabila za delo 200.000 kmetov, ki so brez meze, samo za hrano in stanovanje, in z neverjetno primitivnim orodjem opravili to orjaško delo. Samo tako je razumljivo, da so gradbeni stroški za kilometer ceste znašali smešno malenkostno vsoto 600 dolarjev, kar znesi okoli 7 milijonov dolarjev za vso cesto. Razumljivo je, da se v rekordno kratkem času, v katerem je bila zgrajena birmanska cesta, ni moglo dovršiti tehnično popolno delo. Trajna uporaba ceste in klimatske nepravilnosti s pogostimi poplavi zahtevajo stalno število delavcev za popravila. Na eni strani preobremenjenost, na drugi pa izpostavljena lega ceste zračnim napadom Japoncev, so prisilili vlado v Čungkingu, da poišče nove možnosti za prevoz vojnega materiala. Danes ko so japonske ceste v doseg birmanske ceste, postaja to vprašanje še aktualnejše. Če se bodo v Čungkingu odločili za gradnjo kljub protestu Dalaj Lame, nova cesta gotovo ne bo dolgo služila Čungkašjeku, kajti zveza med Indijo in Kitajsko je vsak dan bolj ogrožena.

ODLIČEN GOST

— Ali si bil v kavarni?
— Sem bil. Popil sem belo kavo.
— Kaj si al pa še zraven privoščil?
— Tri srebrne žličke. Pogled jih — vsaka je vredna vsaj petdeset lir,

Za intenzivno sadjarstvo — razne oblike

Vprašanje bo gotovo zanimalo vse sadjarje, ki hočejo sadjariti po preizkušeni novi način, tako da bo sadjarstvo v bodoče prinašalo ne samo večji, temveč tudi boljši in rednejši pridelek. V aprilski številki »Sadjarja in vrtnarja« je o tem napisal priznani sadjarski strokovnjak Fr. Kofol naslednji prispevek:

Izkušnje so pokazale v zadnjih desetletjih v tujni, pa tudi pri nas, da za dobičkonosno in intenzivno sadjarstvo strogo oblikovano špalirno drevje (razni koroni, palmete in druge oblike, vzgojene ob ogradi) ne prihaja v poštev. Prepustimo to bolj ljubiteljem, ki imajo s tem veselje. Naše podnebne razmere ne dopuščajo, da bi to drevje bogato rodilo, ker imamo predvsem preveč zračne vlage, preveč padavin, prehude žime, pomladanske sile itd. ter premalo sončne toplote. V ljubiteljskem sadjarstvu, ki vzgaja drevje nizkih oblik v zavetnih, zavarovanih legah in ob južno ležečem zidovju (hiši, plotov in zidanih ograj), v teh prilikah se strogo oblikovani špalirji, ki jih oblikujejo na ogradiju in obrezujejo na star klasičen francoski način (kratka reznja poganjkov na tri dobro razvita ocesa), ponekod obnesejo. Važno pa je pri teh špalirjih, da ugodimo glavnim zahtevam, predvsem da izberemo pravo podlago in primerno žlahtno sorto, da pripravimo ogrado, zemljo itd. Kljub temu pa doživljajo tudi ljubitelji s tem drevjem največkrat razočaranje. S tem vprašanjem se za enkrat ne bomo dalje ukvarjali.

Za naše podeželske razmere na kmetih bo gotovo ostalo visoko drevje (višina debela 1.80 m) glavna drevesna oblika. Po-

sebno za nasade v manj primernih legah, okoli gospodarskih poslopj, po pašnikih, travnikih, po njivah, ob cestah in poteh. Povedano velja predvsem za močno sadno drevje in za razne krajovne domače sorte, ki jih gojimo za domačo uporabo, pa tudi za orehe in češnje.

Dognano pa je, da so visoka drevesa po travnikih in pašnikih dobičkonosna le, ako so posajena v primerni razdalji, t.j. vsaj 8×10 m narazen. Pri poljskih nasadih pa naj bi bilo sadno drevje posajeno še na večje razdalje, t.j. 10×20 do 10×30 (prva številka je razdalja v vrsti, druga označuje vrsto od vrste). Ogibati se moramo tedaj pri napravi novih nasadov goščave. Pravilo naj bo: rajši manj dreves ob priznanih malostevilnih sort, posajenih v primerni razdalji in ob dobri negi, nego mnogo dreves v goščavi.

V intenzivnem sadjarstvu t.j. v sadnih vrtovih, v katerih gojimo drevje v obdelani zemlji, je poldebelno drevje (višina debela do 120—150 m) ne samo pripravnejše, temveč tudi cenejše in dobičkonosnejše. Jablane in hrške so vzgojene na divjaku, kakor pri visokodebelnem drevju. Razdalja po travnikih in pašnikih znaša tudi za te nasade vsaj 8×10 m. Za njivske nasade ta oblika iz razumljivih razlogov ni prikladna. V SIV smo že opisali razne prednosti srednjebelnega drevja. Ne bo odveč, ako jih ponovimo. Nizko drevje je lažje oskrbovati v vseh oziirih (pri obrezovanju, škropljenju, spravljanju sadja itd.). Nizko drevje tudi ni toliko izpostavljeno kvarnim močnim vetrovom, zato tudi bolje rodi. Važno pri tem je tudi to, da odberemo za sadne vrtove le zavetne lege na dobro obdelanem svetu. Zajec in voluhar nas pri tem ne smeta plašiti, z dobro voljo bo le šlo.

Nadaljna oblika, ki je vsega upoštevanja vredna, je tudi sadni grmič, ki ima 60—70 cm visoko deblom se niso obnesli. Sadne grmič sadimo navadno 4×5 m narazen v zavetnih legah in dobro obdelani zemlji, v kateri bi uspevale tudi razne poljščine (pesa, koruza, krompir itd.) ali pšenica. Ogibati pa se moramo napak kakor: slabe podlage (da drevje ne raste preobitno), da jih ne sadimo pregojito itd. Velika prednost sadnih grmičev je tudi v tem, da jih vzgajamo prav naravno, brez posebnega umetničenja. Ti nizki nasadi so bolj pregledni in v vsakem letnem času. Njihovo oskrbovanje je še lažje izvajati, pa naj se to nanaša na obrezovanje in škropljenje ali na redčenje plodov, ako je drevje preveč obrodilo, kakor tudi na lažje spravljanje sadja, ko dozori. Na te oblike pridelamo 60—70% in tudi več prvovrstnega sadja ter le malenkostno količino gospodarskega. Pri visokem drevju je to razmerje pri pridelku ravno nasprotno.

Najmodernejšo obliko v intenzivnem sadjarstvu pa predstavlja vretenčasti grmič, ki je nekaka vmesna oblika med sadnim grmom in pokončnim kordonom. Sloves italijanskega in kalifornijskega, nemškega sadjarstva v zadnjih letih je pripisovali po večini tej obliki. Vretenčasti grmič zlahka v postev ponajveč le za pekarje zlasti na vrtovih. S to obliko izpolnimo lahko vsak prostorček na vrtu. Važen pogoj za uspeh te oblike pa je v tem, da odberemo najprikladnejšo sorto na šibko rastočo podlago in drevje sadimo v dobro zavetno lego

Drago Grigorijev:

Sanjarija o sivem

V vijočičasto sive kope dima nad železniško postajo se je zagrzel leden mraz, jih tiščal k tlom in jih cefral na drobne krpe. Skozi meglene oblake je motno svetilo sonce — aj, navihane, kakor da bi ti ne videl v lice, kjer ti je ledenel prezgoden smehljaj... Kakor mogočne priče mojega doživljanja stojijo tamkaj ob cesti stari, nadušljivi kostanji in se ne menijo za mraz, ki s svetlikajočimi se iglicami ivja bode v lica. Njihove sanjave oči zrejo tja nekam preko hiš, v daljavo...

Bilo je okrog poldneva, ko sva se s tovarišem bližala kostanjem. Kakšne kratkotasne ti razdira tale Miro! Venomer mu teče jezikiček za ovratnikom suknje, ki ne deli za krivica polovico obraza. O nekem skladatelju pripoveduje, ki so mu baje prejšnji večer na koncertu podarili šopek cvetlic. To da se nikakor ne spodobi — pravi — da se da moškemu pri taki priložnosti šopek... »Seveda«, pristavi s svojim običajnim nasmehom, kakor bi velikodušno odpuščal vsemu svetu hudo zablodo »zaslužil ga je skoraj gotovo, saj je koncert, lahko se reče, stoodstotno uspel, vendar je to navada le za ženske...«

Mogočne veje kostanjev so se že bčile nad nama. Kakor mimo bežeče senice so se mi videli ljudje, ki sva jih srečavala, ker sva bila zatopljena v reševanje »koncertnega problema«. Niti dveh drobnih deklet, ki sta nama prihajali nasproti, nisem opazil... Pač — tedaj pa se je nekaj zgodilo. Tovarišev glas mi je kakor zamrl v neizmerni daljavi in začul se je drug, čisto ra-

hel glasek, ki mi je prišel do ušes kakor po poti fine strune.

»Drago!«

Presnilo me je tako naglo, da se nisem mogel takoj zbrati. Komaj slišni je bil glasek skoraj tik ob moji rami, mimo katere je šinilo nekaj sivga, toda jaz sem ga slišal... Ozrl sem se ravno tisti trenutek, ko se je ozrla tudi ona... no ona, ki me je bila poklicala. Siv plašč je imela... siv plašč — in kaj jaz vem, kaj še, kajti v naslednjem trenutku se je zgodilo nekaj novega. Dekleti sta bili prišli ravno do roba pločnika, ko se je ona v sivem plašču okrenila. Tla so bila polodenelna in komaj da sta se utegnili najina pogleda dohiteti, ji je spodrsnilo in toliko da ni padla, ubožica. Ako se ne bi s tovarišic držali pod roko, bi se prav pošteno zvalila po tleh...

»Razumeš? On je sploh brez vseke srčne oblike, nekako tako, kakor če pogledaš...«

»Neumnež, kaj blebete,« sem začutil v srcu nevoljo nad obupno enoličnim govorjenjem svojega prijatelja, ki je sedaj obiral čez nekoga drugega.

Kar razbijalo mi je srce ob misli na razburljivo dogodek. Vem, da sem že gledal nazaj kakor naprej in da se je Mro začel ozirati, kaj imam tam zadaj. Pa ni bilo nič, prav nič, razen mogočnih sivih oblakov dima nad postajo in pa dveh mirnih deklet, ki sta korakali preko ceste, ena med njima v sivem plašču...

Tistega večera je bila že trda tema, ko sem se vračal iz mesta proti domu. Sneg je škripal pod čevlji, na sivem nebu pa so mežikale zvezde kakor misli človeka, ki se lahko vsak trenutek utrnejo in izginejo v svojo neskončnost...

Pot med predmestnimi hišicami, ki so se tiščale same vase po zameženih vrtovih, me je privedla mimo večjega poslopja z revnim lokalom na cesti. Nad največkrat praznim izložbenim oknom visi na železen drog pritrjen izvešek, na katerem je z velikimi rdečimi črkami napisano »Vinotoče«. Tabla visi na drogu čisto mirno, ne gane se niti za palec. Zdi se, kakor da ne bi bilo nikoli večerov, ko se je izvešek v pišču jesenskega vetra trgal in obupno vil svoje slabotne roke v trdnih kleščah črnega droga. Ne, nikoli ni bilo vsega tega, kar tudi zaripel od jeze ni bil nikdar, kakor sem bil mislil, ko so se mi črke na njem videle rdeče... Kajti črke so vendar sive, tudi hiša je siva in to mrzlo nebo...

Ravno teden dni je od takrat, ko sva se na tako čuden način srečala pod kostanji. Vse popoldne sem spet zaman postal pod tistimi mrkimi drevesi, nje pa tudi to pot ni bilo od nikoder. Kako? da bi bila takrat nalašč priplula od nekod na krilih svojega plašča samo zato, da bi meni zmešala glavo...

Oh, le zakaj ni tistikrat padla! Skočil bi ji na pomoč... lepo bi ji pomagal vstati in ji vsaj videl v lice! Tako pa se ne vem, če jo bom sploh spoznal... In kako se je ozirala nazaj! Potem ko sta korakali čez cesto, se je še enkrat okrenila, a ko je videla, da gledam za njo, je spet skrilala svoj obrazek... Tako strašno prazno mi je, ko mislim na vse to.

Popoldne je bila mati v mestu Blago za mojo novo suknjo mi je šla kupit. Hm, gotovo spet kako rjavo blago! In pri tem me pomisli, da bi bilo dobro malo spremembe. Vedno le rjavo in rjavo, ko bi vendar k mojim sivim očem bolj pristojala siva bar-

va... Bog zna, kakšne očke ima ona v sivem plašču?

Pred vhomod v neko večjo vili podobno hišo sem zagledal nizke stebel. Tako polhelvno je čepel tamkaj na cesti in brez zanimanja zrl po cesti... Od nekod se mi je vzela misel, da mora to biti ona. Res, glej: siv plašč ima, okoli glave pa ji sveti gloriola...

»Draga moja, kako rad te imam...« mi zašepetajo ustnice in v srcu začutim blaženost. Toda korak mi zastane.

Ah, bedak sem jaz! Samo stebel je to, navaden kamenit stebel, na vrhu njegove neumne glave pa mu čepi kapa iz snega. In ta izdajalec me je tako prevarenil! Nesramnež!

Krepko sem zamahnil s postjo, užaljen v dno srca, in gledal na njegovo kapo, kako mu bo odletela... Aj, aj, še nekaj drugega je bilo prav za prav, kajti na prstih sem začutil bolečino. Kamen je le precej trd... Približal sem odrgnjene čilenke očem in videl, kako so se začele zbirati drobne kapljice rdeče krvi.

»Eh, sem sklenil sam pri sebi, ko sem junaka premagal bolečino in stopil dalje po cesti, v te!« nevarni zimi pa res ne bom šel več od doma brez steklenice arnike v žepu. Kaj bi bilo, če bi se bila tamkaj na robu pločnika ona zares nevarno pobila? Kdo bi ji mogel v prvem trenutku nuditi pomoč?

Daleč za mano je skozi noč mirno bežela svetilka poleg one table z rdečo-sivimi črkami. Toda visela je tabla mirno tako pokojno, kakor še nikoli ni bilo moje srce pokojno...

Las svete Ivanke

Pod tem naslovom piše dopisnik »Frankfurter Zeitung« iz Rima:

»Pošljite za to obleganje nemudoma smodnika, solitra in žvepla, kopij, močnih samostrelav ter drugega orožja in dajte teh stvari toliko, da stvar ne bo postala predolga zavoljo pomanjkanja navedenega smodnika in drugega orožja ter vam bomo morali pozneje očitati, da ste bili v tem oziru malomarni ali protivni.«

Ta klic na pomoč lahko bereš v riomski občinski hiši. Nekoliko korakov dalje, v sodni palači, čitajo sedaj med procesom francoski poveljujoči generalji svoja pisma in brzojavke, ki se glasijo popolnoma podobno, samo da v njih niso zahtevali kopij in samostrelav, temveč letala, oklopne vozove, protiletalske baterije in strojnice...

Pismo je napisala francoska narodna junakinja, sveta Ivanka ali Devica Orleanska, in od tega je prešlo že več nego 500 let. Pod pismom v riomski občinski hiši je namreč opazka: »Napisano v Molinsu devetega dne v novembru (1429.). Jehane.« V tem Molinsu prekoračijo danes demarkacijsko črto, če hočeš iz zasedene Francije v Vichy ali v R. om. Jehane, kakor se je pisala Jeanne d'Arc sama, je imela tam svoj glavni stan in je bila baš izvajevala veliko zmago, o kateri poročata s ponosom na začetku svojega pisma, ki ga je poslala v Rim kot klic na pomoč: »Dragi in dobri prijatelji! Saj veste, da je bilo mesto Saint-Pierre-le-Moustier zavzeto v naškoku.« Eno izmed čudnih naključij okrog riomskega procesa je to, da je med glavnimi pričami, ki govorijo danes pred najvišjim sodnim dvorom o pomanjkanju vojni potrebščin, tudi nek markiz de Moustier. Zmaga v Saint-Pierre-le-Moustier je bila zadnja Ivanka zmaga, ki se je spominjajo v malem kraju še danes vsako leto, drugo nedeljo v oktobru.

Riom, glavno mesto vojvodine Auvergne, je ostal v tedanjih borbah zvest kraj, zato si je Ivanka od njega obetala pomoči, ko je nameravala pričeti z oblega-

njem mesteca La Charite. To ime navaja v svojem pismu, a to ime je zvezano tudi z nekim drugim dogodkom v juniju 1. 1940. Takrat so napredujoče nemške čete na postaji malega mesta zaplenile nekoliko tovornih vozov s tajnimi akti francoskega glavnega stana, ki jih bežeči Francozi niso utegnili več rešiti. Akte je objavil pozneje nemški zunanji urad in med njimi je nekoliko pisem, ki sličejo po svoji vsebini na čudovit način pismu svete Ivanke. Vedno na novo se ponavljajo v njih tožbe o pomanjkanju vojnega materiala in prošnje za nujno dobavo bojnih voz, protitankovskih topov, metalcev min, ročnih granat in plinskih mask.

Riomski proces pa je dal pismom Ivanke d'Arc še neko drugo aktualnost. Novinarji, ki so prišli v Rim s popolnoma drugačnim namenom, so ugotovili, da je izginilo prevažno pismo, ki so ga hranili tam in ki ga je pred kakšnimi sto leti opisal francoski učenjak Quicherat. Gre za pismo, ki je bilo opremljeno s pečatom iz rdečega voska, a v vosek je bil vložon po običaju tedanjih časov človeški las, črn las, edina priča, da je bila Devica Orleanska črnolasa! Danes vprašujejo vsi, kam je izginila ta srednjeveška relikvija. Ta in oni Riomčan se ve še spominjajo, da ga je videl v svoji mladosti pred prvo svetovno vojno, a nihče ne ve povedati, kje je sedaj. Izginilo je brez sledu in kar je mogoče povedati, je samo to, da so oblasti do danes to neprijetno dejstvo skrbno zakrivali. Kje je torej las svete Ivanke? To vprašanje se v malem muzeju riomske občinske hiše ponavlja danes tako pogosto kakor tisto drugo vprašanje, ki ga zastavljajo pri vsakem zaslišanju v justični palači: Kje je ostal vojni material, ki so ga po Daleriovi trditvah v tolikšnih množinah dobavili francoskemu poveljstvu in o katerem trdijo generali, da ga nikjer ni bilo? — Dve vprašanji, ki ju je zastavil riomski proces in ki zgodovinarji čakajo odgovora nanju...

Kako ocenjujemo diamante?

Če povpraša laik po vrednosti kakšnega diamanta v svojem nakitu, zaide strokovnjak v nekakšno zadrego. Kaj bi mož prav za prav rad zvedel, kupno ali prodajno ceno? Med obema je namreč precejšnja razlika, že zavoljo tega, ker mora draguljar prišteti ceni svojega blaga tudi obresti višokega kapitala, ki je potreben za vzdrževanje njegove zaloge. A tu ne bo govora o ceni v trgovini, temveč najprvo o cenitvi surovega kamna.

Pri tej cenitvi je bistvene važnosti pred vsem za obrusitve bolj ali manj ugodna oblika. Vsak brusac stremi za tem, da bi surovi kamen obrusil v briljantno obliko, kajti briljante plačujejo dosti višje nego rozete. Toda za to obliko ni vsak kamen

enako primeren. Če bi hoteli n. pr. zelo ploske kamne obrusiti v briljante, bi izgubili toliko njihove teže, da je že ugodneje, če jih predelajo v rozete.

Za ocenitev večjih kamnov je isto tako važna tudi njih cepljivost. Baš pri večjih kamnih se čisto pogosto, da jim kakovost ni enakomerna. V tem primeru je treba dobra mesta ločiti od slabših s cepitvijo.

Glavni činitelj pri določanju vrednosti pa je vsekakor teža poedinega kamna. Če stane diamant s težo 1 karata neko določeno vsoto, tedaj dvakrat težji kamen ne stane dvakrat toliko, temveč znatno več. Stoletja je veljalo pravilo: cena rase diamantov v kvadratu njihove teže. Tega ne smemo vzeti matematično natančno, kajti

cena ostane po navadi nekaj za kvadratom teže. Toda odkar so odkrili velika diamantna polja v Južni Afriki in so jih začeli izkoriščati, se je staro pravilo precej spremenilo, kajti veliki, rumenkasti »kapski kamni« se dvigajo v svoji ceni samo proporcionalno s svojo težo, pogosto pa celo v nižanjem razmerju s svojo težo.

Vrednost obrušenih diamantov, briljantov in rozet zavisi v glavnem od dveh činiteljev: prvih od kakovosti njihove tvari in drugih od kakovosti njih obdelave. Briljant, ki hoče nekaj veljati, mora biti popolnoma prost vsakih primesi v svoji notranjosti, vsakih notranjih neravnosti, motnih mest, razpok, sploh vseh nepravilnosti, ter mora imeti tudi tisto brezbarvnost, ki jo poznavalec označuje kot »belomodro«. Rumeni, rjav in sivi kamni so manjše vrednosti — toda le do neke mere, kajti če ima ves diamant izrazito, čisto barvo določene vrste, tedaj se mu cena skokoma dvigne do fantastičnih višin, kakor dobro vemo iz primerov modrih in rožnatih diamantov. Kar se tiče drugega pogoja za vrednost obrušenega diamanta, kakovosti obdelave, je smo ob sebi umevno, da mora biti obrusitev popolnoma pravilna, krog, ki ga lahko potegnemo okrog obrušenega kamna, mora biti brezhiben.

Cenitev diamantov je bila v ostalem, kar je razvidno že iz prej omenjenega, v različnih dobah različna. V grško-rimskem starem veku je veljal diamant za najvišjo in najdražjo last. Tudi stari Indci so ga nad vse cenili. Nasprotno pa so ob prehodu srednjega veka v novi vek diamante cenili osemkrat nižje nego rubine in celo štirikrat nižje nego smaragde. A tudi danes so redki lepo barvani rubini in smaragdi, ki jim ni očitati nobene napake, po vrednosti višji nego enako veliki, isto tako brezhibni diamanti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Jaka je imel, kakor za nalašč prvi dan meseca, bolečine v vratu. »Čuj«, je dejal prijatelju Mihi, »ali bi hotel tedaj, ko prejmeš svojo plačo, dvigniti tudi moj denar in ga prinesiti sem?«

»Seveda«, je odgovoril Miha, »še nocoj ti prinesem denar.«

Zvečer je prišel, toda obsedel je na stolu ves bled in z zmehanimi lasmi. »Sprva smo plili samo pivo«, je zašepetal, »potem si je nekdo izmislil, da bi se lotili žganja, potem smo igrali tarok in končno poker...«

»In pri tem si zaigral vso mojo mesečno plačo!« je zaječal Jaka. »Do zadnje stotine?«

»Do zadnje stotine«, je šepetal Miha, »in če bi s silo ne končal, bi bil zapravljen tudi svojo lastno plačo...«

Z največjo težavo, šepajoč in opirajoč se na palico, je prišel Jaka k zdravniku. Ta si je ogledal nogo.

»Kako dolgo že tako hodite?«

»Dva tedna, gospod doktor.«

»Za božjo voljo, mož! Nogo ste si vendar popolnoma zvilili! Čudim se, da ste sploh prišli do mene! Kakaj niste prišli prej?«

»Veste, gospod doktor, kakor hitro moja žena opazi, da z mano ni nekaj v redu, mi prepove kajenje...«

»Odkar zdravite svojega sina zavoljo kleptomanije, se mu je stanje že zelo izboljšalo, gospod doktor. Sedaj prinaša domov samo koristne stvari!«

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 9. APRILA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in napevi — v odmoru (8.) napoved časa. 8.15: Poročila v italijansčini. 12.15: Koncert tertia sester Stritarjevih. 12.40: Karakteristični orkester vodi dirigent Brugnoli. 13.00: Napoved časa — poročila v italijansčini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Radijski orkester vodi dirigent D. M. Sijaneč — slovenska glasba. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Orkester vodi dirigent Mario Rossi. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Ljubljanski godalni kvartet (Leo Pfeifer — I. violina, Albert Dermelj — II. violina, Vinko Šušteršič — viola, Cenda Sedlbauer — čelo). 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pisana glasba. 20.00: Napoved časa — poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Pisano glasbo vodi dirigent Gallino. 21.15: Predavanje v slovenščini. 21.35: Prenos iz gledališča Carlo Felice: Busoni: Mozček — eno dejanje. 22.45: Poročila v italijansčini.

Fronte russo: Una pattuglia di sciatori italiani si prepara a lasciare le linee — Ruska fronta: Patrola italijanskih smučarjev se pripravlja, da zapusti črte

Prerokbe

Zadnji veliki mojster tempelskega reda Jakob Molay, ki so ga 13. marca 1314. sežgali v Parizu, je na grmadi napovedal svojima nepravilnima sodnikoma, papežu Klementu V. in francoskemu kralju Filipu Lepenu, da prideta, še preden bo minilo leto, pred božji sodni stol. In res sta v tem roku umrli. Tu sta imela lahko naključje, kakor strah svoje prste vmes, zato ne bomo navajali takšnih primerov kot zgodovinske prerokbe, navedli bomo le nekatere dokaze za resnično jasne poglede mislečih ljudi v prihodnost.

Med najbolj čudovite takšne napovedi spadajo stavki, ki jih je zapisal francoski menih Roger Bacon v svojem slovitem »Pismu o skrivnostih narave in ničevosti magije« v letih 1263. do 1276. V četrtem poglavju tega pisma veli omenjeni veliki mislec in naravoslovec:

»Mogoče bi bilo zgraditi ladijske stroje tako, da bi gnali največje morske in rečne brode brez veslačev in samo z enim vodnikom, kakor da bi bili polni mornarjev. Zgradili bi lahko vozove, ki bi se pomikali naprej brez vsake živali. Ustvarili pa bi lahko tudi letalne stroje, ki bi v njihovi sredini sedeč človek spravljal kakršni koli stroj v vrtenje, da bi umetno izdelana krila udarjala po zraku kakor ptičja krila.« V prvem poglavju istega pisma pa bomo: »Razen tega pa so še druge čudovite stvari. Kajti proizvajali bi lahko zvoke kakor grmenje in ognje v zraku, ki bi bili groznejši nego tisti, ki nastajajo po naravi. Uporaba majhne količine te snovi, manjše nego je palec, povzroča strahovit zvok in pokaže se močan ogenj. A to bi se lahko dogajalo na najrazličnejše načine, tako da bi uničevali cela mesta in vojske.«

Kaj vse je ta menih spoznal ali kot videc gledal v svoji celici, da je mogel v 13. stoletju tako opisovati tehnična čuda in grozote našega časa!

Slovite Nostradamove prerokbe vsekakor ne spadajo v isto vrsto, ker so pretemne in same potrebne razlag. A tem bolj nas utegnejo zanimati Goethejeve izjave, ki jih je veliki pesnik podal 21. februarja 1827. zvestemu Eckermannu. Alexander von Humboldt je pisal o možnosti zveze med Atlantskim in Tihim oceanom ter pretehtal tudi vprašanje prekopa skozi Panamsko ozino. K temu je pripomnil Goethe, da bi se zelo čudil, če bi Zedinjene države ne vzele tega dela v svoje roke in napovedal

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

- dne 13. IV. 1942 v Metliki za govedo in prašiče
- » 14. IV. 1942 v Novem mestu za govedo in prašiče
- » 14. IV. 1942 na Rakeku za govedo in prašiče
- » 15. IV. 1942 v Ljubljani za govedo in prašiče
- » 15. IV. 1942 v Ribnici za govedo in prašiče.

je, da bodo te, tedaj še na vzhodno polovico Severne Amerike omejene države obljude dežele onkraj Skalnega gorovja, da bodo nastala ob obali Tihga oceana najvarnejša in najprostornija pristanišča, da se bo razvil trgovinski promet s Kitajsko in Vzhodno Indijo in da bo nastala potreba, prihraniti trgovskim ter vojnim ladjam težavno, zopno in drago vožnjo okrog rta Horna. In dodal je: »To bi rad doživel, pa ne bom mogel. Drugič bi rad doživel zvezo med Donavo in Renom, tretjič pa gradnjo Sueškega prekopa. Te tri velike stvari bi rad doživel in bi bilo gotovo vredno, da bi zaradi njih vzdržal še kakšnih petdeset let.«

Enako prerokbe pa so bile Goethejeve besede glede smeri, v kateri se bo razvijala človeška kultura. V svojem pismu Zelterju 7. junija 1825. je napisal:

»Bogastvo in brzina sta to, kar svet obdružuje in za čemer vsakdo stremi. Železnice, brze pošte, parne ladje in vse mogoče prometne olajšave so tisto, kar hoče izobraženi svet in po čemer bo vztrajal v manjvredni sredini. Prav za prav je to stoletje za sposobne glave, za bistroumne, praktične ljudi, ki so oboroženi z neko določeno gibčnostjo in ki čutijo svojo vzvišenost nad množico, čeprav tudi sami niso obdarjeni z najvišjimi darovi.«

A NEKDOTA

Skladatelj Dvofak je bil znan po svoji molččnosti. Po cele ure je lahko sedel s prijatelji, ne da bi spregovoril besedo, a klepetavost mu je bila skrajno zoprna.

Nekoč se je vozil s svojim prijateljem Vrchlickym s Češke na sejo državnega sveta na Dunaj. Molče sta stopila moža v vlak, molče sta sedela v kupeju. Ko sta opravila približno polovico poti, se je Vrchlicky nenadno oglašil: »Preteje je tu komarjev!« Dvofak ni odgovoril, njegov prijatelj se je naslonil spet v blazino in gledal v pokrajino.

Ne da bi spregovorila niti ene nadaljne besede, sta končala vožnjo, molče sta pristopovala seji in molče sta se spet vračala. Ko sta imela potem približno pol poti za seboj, je Dvofak dvignil glavo, pokazal na pokrajino in dejal: »To je zavoljo mlaki!« In Vrchlicky je samo prikimal...

VSAK DAN ENA

VRHUNEC NEVLJUDNOSTI

»Oh, prosim, drage dame, najstarejši med vami bi rad prepustil svoj sedež!«

KULTURNI PREGLED

Ossendowskega knjiga

o ljudeh, živalih in bogovih

Ferdinanda Antonija Ossendowskega spis »Ljudje, živali in bogovi«, ki ga je pravkar izdal v prevodu Janka Modra »Slovenskega knjižničar«, je bil po 1. 1922 ena največjih knjižničnih »senzacij«. Prva izdaja je izšla, če se ne motim, v angleščini. Prevodi v razne jezike so pričevali, koliko hvaležnega občinstva si je pridobilo delo, ki je bilo polno strohota kakor najbolj napeti kriminalni roman, eksotično in skoraj že fantastično kakor kakšne indijske zgodbe in pri vsem tem potopis in pričevanje o piščevih doživljajih. Nemalo je pripomogla k uspehu tudi aktualnost snovi: vsem so še bila v spominu poročila o državljanski vojni v Rusiji, o pokoljih in grozotah, kakor jih je polna zgodovina sleherne revolucije in ki so se zdele posebno verjetne na obsežnem evrazijskem stepnem prostoru, kjer se je skozi stoletja nakopilo toliko bede, mrznje in strasti, da so iz kratera revolucije bruhale kar z vulkanske silo na dan.

O Ossendowskega spisu »Ljudje, živali in bogovi« so pozneje nastale razne polemike. Kritiki so mu očitali, da resnična doživljaja meša z izmišljenimi dogodki, čeprav je iz daljave — časovne prav kakor krajevne — težko ločiti med seboj resnico in domišljijo. Tehtnejša je bila geografska kritika znamenitega raziskovalca Sveta Hedina, ki je najboljši poznavalec azijskega prostora. Ossendowski je vodil vse te polemike z veliko in jasno odločnostjo ter je z njimi samo še bolj utrdil svoj mednarodni sloves. Ne celih deset let po izidu Ossendowske-

ga senzacionalne knjige je imel pisec teh vrstic, ki je menda prvi v slovenščini poročal o »Ljudih, živalih in bogovih«, priliko osebno spoznati F. A. Ossendowskega. Bil je v Varšavi 1. 1931. Ossendowski je bil takrat že profesor visoke šole in ena izmed reprezentativnih varšavskih osebnosti. Po krepki, vendar dobrodušni in elegantni zunanosti umernega gospoda zrelih moških let bi človek ne sklepal, da ima pred seboj človeka, ki se je dolge mesece skrival v sibirski tajgi, se tolkel z raznimi vojaškimi oddelki in z razbojniki ter se prebil skozi stotine nevarnosti preko Sibirije, Mongolije in ostale Azije v daljno domovino. Človeški podobi stvarnega in dobro rejenega profesorja atletske postave skoraj ni več ustrezal nimb junaka, tako krvavega in strahotnega »romana«, kakor so njegovi spomini na Sibirijo in Mongolijo. Razgovor z njim sem takrat objavil v »Jutru«.

Dvajset let po izidu originala se je knjiga »Ljudje, živali in bogovi« pojavila v slovenski izdaji.

Današnji čas ima svoje pojave; življenje obilno nanaša cele plasti snovi, kakor jo je Ossendowski odkrival v daljnih, divjih deželah. Toda ostala je skoraj nedotaknjena celotna atmosfera tega dela, ostali so neugnani zanimivi dramatični dogodki, ki jih opisuje Ossendowski, njegova srečanja z nenavadnimi, od strasti, pohlepa in vladaželjnosti blaznimi ljudmi, s krvoločnimi zvermi in s skrivnostnimi živimi in mrtvimi bogovi Azije, do-

movine vraž in najbolj zagrizenih predsodkov in praznovirij. Nekatere reči, zlasti v poglavjih iz Mongolije, zavzemajo tudi današnje čitatelja s svojo izrednostjo, ki se giblje na mejah stvarnosti in fantazije. Priznavamo pa, da je lahko bila tudi na videz fantastična zadeva stvaren doživljaj v tedanjih izjemnih razmerah, ko ni bilo nič nemogoče in ko je bilo vse mogoče.

Med posebno zanimive strani v knjigi Ossendowskega štejemo tiste, ki pripovedujejo o piščevem srečanju in zaupljivem prijateljstvu s skrivnostnim pustolovcem baronom in budističnim vernikom, pred katerim je nekaj časa trepetal velik del Mongolije. Prav tako zanimiv je opis obiska pri »živem Buddhi« ali »živem bogu« Bogdo - Kanu - bututtjuju v Urgi, čeprav zadnja poglavja, posvečena mongolsko-budističnim mistiki in magiji, ne dajejo knjigi najbolj učinkovitega zaključka.

Ossendowski v opisovanju strašne zmede, ki jo je povzročila v azijskem prostoru ruska državljanska vojna, ni tako pristranski, da bi videl zlo in pokvarjenost samo na eni strani. Srečanje s tolpami belih, opsi surovosti in samopašnosti avanturističnih častnikov nedavno razpadle ruske carske vojske izpopolnjuje stvarno podobo državljanske vojne, v kateri se sproščajo najnižji človeški instinkti in rušijo vse privrženo ovire moralnega in kulturnega značaja.

Bralec tega spisa F. A. Ossendowskega bo iz pestrih opisov nižnj življenja in zoprne pokvarjenosti, v katero pahnejo ljudi

Obnovite naročnino!

politične strasti, pohlep po moči in osebnemu mrznju, s pridom izluščil piščev primer neustrašenosti in hladnokrvnosti. Brez ten vrlin bi kdo drug omagal že na začetku poti, po kateri je usoda vodila Ossendowskega. Tudi v tem primeru se nazorno potrjuje stara resnica, da pogumnemu človeku, ki ne ceni pretrpano svojega življenja in prezira udobnost, tudi najhujše nevarnosti ne vzamejo upanja v srečen konec »set impavidum ferient ruinae«, kakor je zapisal Horacij. Sredi tolike propadlosti tolikih človeških in naravnih grozot je neustrašenost, ki jo kažeča Ossendowski in njegov prijatelj na poti v domovino, človeško topli in vzpodbudni primer etično doprte moči in vztrajnosti.

Iz izredno vročega časa in silno razgibane doživljajske snovi je nastala knjiga, ki je zanimivejša od pre mnogih romanov. Ne kot delo, ki bi imelo kakšno izredno literarno vrednost in tudi ne kot dokument, ki bi vzbujal po svoji zanealjivosti popolno zaupanje: kot nevsakdanje živahen potopis in kot pričevanje o nenavadnih odmevih prve svetovne vojne v vzhodnem prostoru, na križišču starih ras, religij in imperialističnih stremeljenj — bo Ossendowskega knjiga »Ljudje, živali in bogovi« imela tudi danes obilo hvaležnih čitateljev. — Izšla je v opremi J. Beranka in z risbami Gustava Jellinka ter jo uvaža kratka beseda o pisatelju in njegovem delu s sliko Ossendowskega.

ZAPISKI

Pred izidom Župančičevega prevoda »Viharja«

Slovenska matica bo izdala meseca maja Shakespeareov »Vihar« v prevodu Otona Župančiča kot 3. zvezek zbirke »Vezana beseda«, v kateri sta izšla še Shakespeareova »Romeo in Julija« in So-

foklejeva »Edip kralj« in »Antigona«.

»Vihar« je čudovito lepa igra, ki jo imajo za zadnje delo velikega Shakespeara. V osebah te igri kakor da stopajo mimo nas vse velike postavbe iz pesnikovega umetnostnega sveta, pred očmi nam stopajo prizori, ki se merijo z najlepšimi prizori iz ostalih njegovih del. V tej pesnitvi se Shakespeare poslužuje od sveta in ljudi, od samega sebe in svoje umetnosti, in hkrati izpoveduje zadnje modrosti izkušenež, ostarelega človeka in pesnika. V verzih »Viharja« se zabliže vsa lepota, ki je je mojstrski čarovnik Shakespeare premogel v tolikem čaroliju, in z vzvišeno mirnostjo nam zapuščajo v oporoko svoja modra spoznanja, preden utrjeni in stoji podležo. »Tz take smo snovi kot sni, in malo to življenje obkroženo je s spanjem,« pravi Prospero v »Viharju« in te verzje so vklepsali pod Shakespeareov spomenik v westminstrski katedrali v Londonu. Da je prevod mojstrski, jamči prevajalčev ime. Župančičev prevod iz Shakespeara so nesporno največje obogatitve našega jezika in najbolj zgovorno izpričujejo bogastvo, prožnost in lepoto naše besede. Uvod napiše dr. Francé Koblar, za opremo poskrbi inž. arh. Marko Župančič. Dodane bodo tudi prevajalčeve opombe.

Opozarjamo na izid te pomembne knjige vse prijatelje naše književnosti, saj pomeni izd. Shakespeare-Zupančičevega »Viharja« dogodek v našem literarnem svetu.

J. S. Machar umrl

V Pragi je umrl znani češki pesnik in pisatelj J. S. Machar, čigar ime in delo je bilo znano tudi izven ožjih meja njegove domovine. L. 1864. v Kolínu rojeni Machar je po dovršenih študijah služboval dolga leta kot bančni uradnik na Dunaju. Šele po l. 1918 se je naselil v Pragi,

Kronika

*** Poroka 13 vojnih ranjencev.** V kape-lici osrednjega invalidskega doma v Mila-
nu je bila te dni ganljiva slovesnost: kar-
dinal nadškof je poročil 13 vojnih ranjen-
cev. Slavnosti so prisostvovali dostojan-
stveniki vojaških in civilnih oblasti in
Stranke.

*** Izvoz bolgarskega vina v Nemčijo.** V
zadnjem času je močno narasel izvoz bol-
garskega vina v Nemčijo. Lani je doba-
vila Bolgarija Nemčiji 3.3 milijone litrov
v vrednosti 38 milijonov levov ter 602.000
kg grozdja. Letos bo Bolgarija prvič izva-
žala v Nemčijo tudi buteljno vino iz ok-
lice Pavlova.

*** Zdravnikova smrt v izvrševanju po-
klica.** Iz Varalla poročajo, da se je tam-
njski 64letni okrajni zdravnik, ki je bil 29
let podnevi in ponoči na razpolago bolni-
kom, odpravil te dni v spremstvu hčere
k nekemu bolniku. Na poti mu je nenadno
postalo slabo, omahnil je v hčerino naroč-
je in izdihnil. Tako je vrli zdravnik umrl
v izvrševanju svoje plemenite dolžnosti.

*** Značilne znamenje v Švici.** Švicarska
poštna uprava je izročila te dni v promet
znamenje, ki imajo značilno obeležje vojn-
ga časa in gospodarstva, dasi sama Švica
ni v vojni. Znamenje imajo namesto slike
napis v treh jezikih: »Če hočete vzdržati,
zbirajte staro blago!« Znamenje imajo po-
leg tega napisa samo še švicarski križ in
označbo vrednosti.

*** 14 vagonov pomaranč za Nemčijo.** V
Italiji službuječi vojak nemškega letalstva
se maršalu Göringmu poslal 140.000 kg po-
maranč, naj jih razdeli v domovini. Marš-
al Göring je odredil, naj se pomaranče raz-
dele otrokom v krajih, ki so najbolj ogro-
ženi po letalskih napadih.

*** 1.8 milijona poročnih posojil v 2 mi-
ljona posojil za otroke** je bilo izplačanih
v zadnjem četrtletju lanskega leta v Nem-
čiji. Vsota izplačanih poročnih posojil je
nazadovolja, ker je bilo sklenjenih manj
zakonov in ker si mladi zakonski pari, ki
so jim bila dovoljena posojila, niso mogli
zaradi vojne ustanoviti svojih ognjišč. La-
ni je bilo na področju rajha izplačanih
176.565 poročnih posojil, tako da se je ce-
lokupno število poročnih posojil od avgusta
1933 do decembra 1941 zvišalo na 1.872.208.

*** O starosti živali in rastlin so prirod-
alovci,** kakor čitamo v tujih listih, ugo-
tovili zadnja leta naslednje: Med ribami
dosežeta krap in ščuka daleko višjo sta-
rost kakor človek; namreč preko 300 let.
Primerjava je zanimiva, ako vemo, da la-
sko sloni ukačajo starost 150 do 200 let.
To se pravi: star slon, ki bi znal pripove-
dovati, bi nam lahko marsikaj zanimivega
povedal, kako je bilo v vojnah za časa Na-
poleona. Med pticami slovi papagaj, ki lahko
ukača stoletje. Toda vran ne ostaja za
njim. O drevesih je znano, da ukačajo ne-
navadno visoko starost. V »Jutru« smo ne-
davno pisali o drevesnih orjakih, ki jih
imamo tudi v Evropi in celo še v naših
krajih. Kolikor pa je doslej raziskane pri-
rode, je izven dvoma, da so najstarejša
drevesa ameriške sekvoje, stare več tisoč
let. En tak orjak, ki je visok 100 m, ma-
ta tako obsežno deblo, da so pri zemlji na-
pravili skoznj predor, skozi katerega č-
ži avtomobilska cesta.

*** Merjenje sodov po novem redu v Nem-
čiji.** Stare določbe o merjenju sodov in
posod v Nemčiji so veljale natanko 30 let
in sicer od 1. aprila 1912 do 1. aprila 1942.
Zdaj pa se uveljavljajo novi red, ki močno iz-
preminja in izpopolnjuje stare določbe.
Novi red je sestavljen po določbah fizi-
kalo tehničnega državnega zavoda v Ber-
linu na temelju novega zakona o merah in
utežih iz leta 1935.

*** Beg Židov iz Slovaške.** Iz Budimpešte
poročajo, da so v zadnjem času pobegnili
skrivaj čez slovaško-madžarsko mejo šte-
vilni Židje iz Slovaške in so se ob soodelo-
vanju madžarskih Židov skrivali v obmej-
nih krajih. Madžarske oblasti so izvršile
te dni obsežne racije, polovile ubežnike, jih
izročile slovaškim oblastem, njihove mad-
žarske prijatelje pa so kaznovali.

*** Zvest pes.** Iz Bratislave poročajo, da
je neki delavec iz Bitavkova odšel na smu-
čeh na delo. Spremljal ga je njegov pes.
Nenadno se je delavec zaletel v drevo in
se tako udaril, da se je zgrudil na tla. Ker
je obležal na samotnem kraju, bi bil po
vseh verjetnostih zmrt, če ne bi začel nje-
gov zvesti pes na vso moč lajati. Lajal je
več ur, dokler niso prišli kmetje iz bližnjih
hiš na kraj nesreče in prepeljali na glavi
ranjenega delavca v bolnico.

*** Pustolovščina petletnega dečka.** Iz
Gallareto poročajo, da je petletni deček
Mario zgrešil pot na polju, kjer je delal
njegov oče. Namesto da bi se bil vrnil do-
mov, je odšel v nasprotno smer in se iz-
gubil. Starši so bili v skrbeh in so vse do

druga dne iskali izgubljenega dečka.
Medtem je prišlo iz nekega precej od-
daljenega kraja sporočilo, da je izgubljeni
Mario na varnem pri nekem gostilničarju,
ki se je usmilil jokajočega se malega po-
potnika. Pri tem so ugotovili, da je mal-
ček izvršil pravi maratonski tek za svoja
leta: prehodil je v manj kakor šestih urah
šest in dvajset kilometrov ter med 9. in
15. uro, ko ga je našel gostilničar, ni za-
užil niti kosčka hrane.

IZ LJUBLJANE

Oddaja radijskih sprejemnikov

Ker ljubljanski lastniki radio-aparatur
že sprašujejo, kdaj in kako jih bodo odda-
jali, jim sporočamo, da bodo vse podrobnosti
v najkrajšem času izvedeli iz dnev-
nikov.

Predpisi so natančni in strogi, zato od-
daja in prevzem nista tako enostavna, ka-
kor ljudje mislijo. Treba je najti pri-
merne prostore za shrambo aparatov, da
bodo aparati popolnoma varni pred kvar-
jenjem. Sicer je pa dovoljena tudi pro-
stora na Kr. Kvesturo, ki bo sama presodila,
komu bo dovolila obdržati aparat.

Najprej bodo lastniki aparatov dobili
številke za vrstni red oddaje. Obenem s
temi številkami bodo pa dobili tudi potreb-
no tiskovino, kjer bodo navedli razne po-
datke o sebi in aparatu, da bosta s tem od-
daja aparata in prevzem čim najbolj po-
enostavljena, ter tako ne bo dolgih zanu-
d in čakanja.

Kje se bodo te številke za vrstni red in
tiskovino za oddajo aparatov dobile in
kdaj, bo objavljeno v najkrajšem času.
Prav tako bo pa tudi o pravem času ob-
javljeno, kje bodo lastniki po tem vrstnem
redu in s temi izpolnjenimi tiskovinami od-
dajali aparate, obenem bodo pa tudi obve-
ščeni, kdaj bodo prišli na vrsto.

Vsa zadeva je toliko zrela, da lastnikom
aparatur ni treba več imeti skrbi, da ne bi
prišli o pravem času na vrsto ter ne bi
mogli izpolniti predpisov odredbe Vis. Ko-
misariata o oddaji radijskih sprejemnikov.
Se sedaj pa opozarjamo lastnike v nih-
ovem interesu ter jim priporočamo, naj
za shrambo aparatov pripravijo primerne
zabojeke za aparate, če takih zabojev še
nima. Zaboječki seveda ne smejo biti pre-
veliki, temveč narejeni natanko po merah
aparatur. Posebno pa vse lastnike opomi-
njamo, da bodo morali tiskovino izpolniti
vestno in natančno ter seveda tudi čitljivo.
Napoved že danes opozarjamo na red pri
oddaji, da bo vsak lastnik prinesel svoj
aparat ob določenem času na določeni pro-
stor, kjer ga bo prevzela posebna komi-
sija ter ga bodo cenili strokovnjaki.

Tisti, ki bi radi sprejemni aparat obdr-
žali, naj vlagajo prošnje za to dovolje-
nje na Kr. Kvesturo, kjer o teh prošnjah bo
tudi vse informacije.

**u— Začasna razdelitev rajona mlekar-
ne »Drama«.** Prehranjevalni zavod Vis.
Komisarijata objavlja: Ker je mlekar-
na »Drama«, Erjavčeva c. 2 zaradi obsežne
odredbe za dobo 30 dni zaprt, se rajon te
mlekarne za to dobo tako razdeli: K
mlekarji Turk Ivanka, Tržaska c. 6 se
priključijo: Ažbetova, C. na Rožnik, C. v
Rožno dolino do Streklejve, Drenikov vrh,
Pot na Rožnik, Svetčeva, Streklejva,
Škrabčeva, Rutarjeva, Pot na Drenikov
vrh in Levstikova od začetka do Vrta-
če. K mlekarji Babič Alojzija, Gregorčiče-
va 4 se priključijo: Gradišča in Gregorčiče-
va od Gradišča do konca. K mlekarji
Korelec Marija, Mussolinijev (prej Kon-
gresni trg se priključijo: Vikt. Emanuela
od Bleiweisove do Puharjeve, Erjavčeva in
Turnograjska. K mlekarji Rajnar Jožeta,
Borštnikov trg 1 se priključijo: Igriška uli-
ca. Nabavne knjižnice za mleko, ki so bile
strankam izdane na mlekarne »Drama« ve-
ljujejo za dobo 30 dni za nakup mleka z go-
raj omenjenih mlekarah. Stranke iz ra-
jona mlekarne »Drama«, ki knjižnice še ni-
so dvignile, naj jih čimprej dvignejo.

u— Nakaznice za semenski krompir bo
mestni gospodarski oddelek oddajal inte-
resentom, ki so vložili prošnje, v sobi šte.
35 v Beethovnovi ulici št. 7 v petek in so-
boto 10. in 11. t. m. po naslednjem redu.
V petek 10. t. m. od 8. do 9. ure prosilcem
za začetnicami A—G, od 9. do 10. ure pro-
silcem od H—K, od 10. do 11. ure prosi-
lci od L—P in od 11. do 12. ure prosi-
lci od R—Z, v soboto bodo pa nakaznice
dobili vsi zamudniki. Ker je na razpolago
le omejena količina semenskega krompirja
in je število interesentov nepričakovano
visoko, je bilo seveda treba znižati količi-
ne, ki so jih prosilci želeli.

**u— Spored koncerta slovitega Dua Dal-
lapiccola — Materassi,** ki se bo vršil v

ponedeljek, dne 13. t. m. ob pol 7. uri
zvečer v veliki Filharmonični dvorani, je
naslednji: 1. Tartini: Andante e presto
assai (prosta harmonizacija Dallapiccola);
2. Ravel: Sonata; 3. Stravinski: Duo con-
certante; 4. Brahms: Sonata v d-molu
opus 108. Oba umetnika koncertanta Luigi
Dallapiccola, pianist in Sandro Materassi,
violinist, sta doma iz Firence. Tvorita stal-
no komorno združenje, sta v skupini igri
sijajno vigrana in uživata povsod velik
sloves. Predprodaja vstopnic v knjižnici
Glasbene Matice.

u— Poklicni soferji so razburjeni, da se
udeležijo obnega zbora Skupine soferjev,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 12. aprila ob
9. uri dopoldne v Pokrajinski delavski zve-
zi, Miklošičeva cesta 22, I. nadstropje, so-
ba št. 5. Istega dne popoldne ob pol 5. uri
bo ravno tam sestanek članov zadruga
»Soferski dom«.

u— Nesreča. Na polju je sežigala smeti
67 letna Franja Gabrenjeva, posestnica iz
Unca pri Rakeku. Preveč se je približala
ognju in se ji je vnela obleka. V bolnišnico
so jo pripeljali s hudimi opeklinami ki
jim je podlegla. 65 letna žena upokojenega
železničarja Jožefa Čadeževa iz Ljubljane
je pri delu padla in se poškodovala na
desnici. V gozdu je doletela nesreča 10-
letnega sina posestnika Josipa Hitija iz
Sv. Vida pri Cerklju. Veja mu je padla
na glavo in ga ranila na desnem očesu.
Pri cepeljenju drv si je poškodovala levo
17 letna dijakinja Marija Obidova iz Ljub-
ljane. Hrbenico si je nalomil leto dni
stari sin hišarja Franc Mihelič iz Zeli-
melj, ko je padel z domače peči. Ponesre-
čenci so bili pripeljani v ljubljansko
splošno bolnišnico.

u— Zahvala. Dragim bratom Slovencem
katoliške vere, ki so mi častili za veliko-
notne praznike vračam voščila in se jim
najiskrenejše zahvaljujem. — Prot. Bog-
dan Matkovič.

**u— Podpornemu društvu za gluho-
mudno** je daroval g. Fran Pirnat iz Ljub-
ljane v počastitev spomina blagopokojne
g. Frančiške Cerne-Možinove znesek 50
lir. Iskrena hvala!

S Spodnje Štajerske

Župansko zborovanje v Trbovljah. 30.
marca je bilo v dvorani deželne uprave
v Trbovljah zborovanje županov. Otvoril
ga je deželni svetnik dr. Frohner in dal
besedo višjemu vladnemu svetniku dr.
Standfestu, ki je županom v daljših izva-
janjih pojasnjeval blaginjsko in račun-
ovsko službo. O istem vprašanju je go-
voril še vladni inspektor Burger. Nazad-
nje je poročal še odposlanec iz Gradca dr.
Pokan o novo uvedenih obrtniških davci-
nah na Spodnjem štajerskem.

Obrtni nadzorovalni urad iz Maribora
je dodeljen uradu v Gradcu. Vse vloge je
treba naslavljati na Gradec. V Mariboru
bo poslej samo posvetovalni dan vsak čet-
rtek.

**Mladinsko voditeljice v velikonočnih ta-
boriščih.** Vse voditeljice deklet na Spo-
dnjem štajerskem so bile v velikonočnem
tednu poklicane v taborjenje in sicer v Ce-
lju, Rimske toplice, v Rogaški Slatini,
Šoštanj, v Gornjem gradu in na Pohorju.
Dane jim bodo nove smernice za telova-
do, izlete in drugo mladinsko zabavo.

Filmske predstave v Vojniki. V domu
Heimatbunda so pretekli teden predvajali
dva filma. Obisk je bil prav dober: pre-
stav se je udeležilo blizu 500 obiskoval-
cev. Posebno pozornost je vzbujal zvočni
tednik.

»Dan nemške vojske« je, kakor pravijo
listi, po vsem štajerskem prav dobro uspel.
Zbrali so 675.573 mark nasproti 434.700
markam v prejšnjem letu. Spodnja štajer-
ska je posebej zbrala 253.000 mark, tako
da je celotna zbirka na štajerskem skoro
milijon nemških mark. Iz posameznih
spodnještajerskih okrožij so znane nasled-
nje številke: okrožje Celje je zbralo 65.000
mark, Ljutomer 8600, Maribor-okolica 40
tisoč, Maribor-mesto 72.400, Ptuj 35.000,
Brežice 17.000 in okrožje Trbovlje 15.000
mark.

Velikonočne prireditve za mladino. V
celjskem otroškem vrtcu so za mladino in
njihove starše priredili velikonočno pro-
slavo. Mladina je bila obdarjena s pirhi,
potem pa so bili vsi skupaj pogosteni. —
Tudi v otroškem vrtcu v Vojniki je bila
velikonočna prireditev za mladino. Zbralo
se je 38 otrok. Za vsakega je bila priprav-
ljena kockarica s pirhi in slaščicami. Starši
so se voditelju otroškega vrtca prisrčno
zahvaljevali, ker je otrokom priredila to-
liko veselja.

Samarjanski tečaj za učiteljice. Rdeči
križ v Mariboru bo priredil za mestne in
okoliške učiteljice dvodnevni samarjanski
tečaj in sicer v torek 14. in sredo 15. t. m.

Namen tečaja je nuditi obiskovalcem po-
trebno znanje o prvi pomoči.

**Ljudsko gibanje v Laškem in Rimske
toplice.** V zadnjih dveh tednih je bilo v
Laškem in Rimske toplice 5 rojstev in 2
smrtne primere. Umrla sta 79letni Anton
Seitl in 5letni Ivan Jakopič.

Dva koncerta. Ljudski prosvetni ura-
štajerske Domovinske zveze bo priredil 11.
t. m. koncert na Rečici ob Paki, kjer bo
igral znani harmoničar Rudolf Pilh. Kon-
cert bo ponovil 12. t. m. v St. Petru v Sa-
vinjski dolini.

Prevaljčanke za ranjence. Ženska zveza
v Prevaljah je nedavno poslala svoje za-
stopnike v Celovec, kjer so izročile ranjen-
cem v bolnišnicah mnogo peciva, 70 litrov
vina in 2600 cigaret. Po vrnitvi domov je
bil ženski družabni večer, kjer so odp-
slanke sporočile zahvalo ranjencem.

Vojško predavanje v Mežici. V polno
zasedeni kinodvorani je po predavanju
nemškega zvočnega tednika predaval inž.
Wagner in v svojih izjavah poveljeval
dejanja vojakov na fronti ter opozarjal
ljudi, naj vse store, kar more vojakom pri
njihovem težkem delu pomagati.

Nesreča. Apolonija Lapuše, hčerka
malega posestnika iz Guštanja, je padla
po stopnicah in pri padcu tako nesrečno
udarila z roko po sekiri, da ima hudo po-
škodovano levo zapestje. Z reševalnim av-
tom so jo prepeljali v bolnišnico.

Iz Hrvatske

Farmaceutsko društvo je imelo nedavno
svojo skupščino. Po določilih funkcionar-
jev je bila izvoljena po večini stara upra-
va s predsednikom Ivanom Stokom. Na
skupščini je bilo sklenjeno, da bo v krat-
kem sklican izredni sestanek članov, kjer
bodo razpravljali o gradnji društvenega
doma. Sprožen je bil predlog, da bi se de-
nar, ki je namenjen za gradnjo društve-
nega doma, porabil za gradnjo farmacev-
tske fakultete v Zagrebu.

Hrvatski delavci v Nemčiji. Zagrebški
listi poročajo, da ima domovina od v Nem-
čiji zaposlenih delavcev veliko korist. Iz-
popolnjujejo se v svojih strokah, poleg te-
ga pa pošiljajo domov svoje priruške.
Delavci namreč, ki se obvežejo, da bodo
ostali v Nemčiji več kakor eno leto, mo-
rajo dovršiti posebne tečaje, nakar pola-
gajo izpite.

Uredba o nošenju inozemskih odlikovanj
je neveljavna izšla. Vsem, ki so odlikovani
z inozemskim redom, je dovoljeno nositi
njihova odlikovanja, katere so dobili pred
10. aprilom 1941. Prepovedano je nositi
le bivša srbska in jugoslovanska odliko-
vanja ter odlikovanja držav, s katerimi
je Hrvatska v vojni. Za nošenje inozem-
skih odlikovanj bo odslej treba prositi
dovoljenje Poglavnika.

**Zagrebški umetniki bodo gostovali v So-
fiji.** Pogajanja za gostovanje zagrebških
opernih pevcev v Sofiji potekajo ugodno.
Lahko se pričakuje, da bodo že v kratkem
odpotovali na gostovanje prvaki hrvatske
Državne opere Vilma Nožinič, Marijana
Radev, Josip Gostič in Rudolf Župan.

Racioniranje prometa z zdravili. Mini-
ster za zdravstvo dr. Ivo Petrič je izdal
naredbo o racioniranju prometa z zdravili.
Ministrstvo bo napravilo popis zdravil in
zdravilnih pripomočkov, ki se doma ali v
inozemstvu težko nabavljajo.

Poziv kočevskim Nemcem. Vodja nem-
ske narodnostne skupine na Hrvatskem je
pozval Nemce iz Kočevja, ki zdaj žive v
Neodvisni Državi Hrvatski, pa se žele pre-
seliti na nemško ozemlje, naj se do 15. t.
m. s točnimi podatki pisмено javijo uradu
vodje nemške narodnostne skupine v Za-
grebu.

»Pustolovec pred vrtom« italijanskem
filmu. Znano Begovičovo dramo »Pustolo-
vec pred vrtom«, ki so jo z uspehom upri-
zarjali po vsej Evropi, bodo posneli za ita-
lijanski film. Režiral bo delo znani ita-
lijanski umetnik Bragaglia. Pod njegovim
vodstvom bo Begovičeva drama gotovo tu-
di v filmu doživela enak uspeh, kakršnega
je imela na gledališkem odru.

**»Tu radio-postaja glavnega ustaškega
stana«.** Hrvatski listi se v daljših člankih
spominjajo obletnice, ko je 4. aprila začela
v inozemstvu oddajati svoja poročila ra-
dijska postaja glavnega ustaškega stana.

ZALITEV

— Gospodična, ali igrate klavir tudi
stirirčno?

Kako? Ah mislite, da sem opica?

NASLOVI
Trije prijatelji se pogovarjajo o svojih
sorodnikih.

— Moj stric je bil minister, zato mu še
zmerom pravijo ekselencija, pravi prvi.

— Moj stric je pa kardinal in mu vsi
pravijo eminencija, reče drugi.

— To vse ni nič, — reče tretji. — Jaz
imam pa taščo in kdorkoli jo vidi, reče:
»moj Bog!«

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 9. aprila, ob 17.30: »Ifigenija.«
Red B.
Petek, 10. aprila, ob 17.30: »Konto X.«
Izven.

Sobota, 11. aprila, ob 17.30: »Zaljubljeni
žena.« Red A.

Goethe: »IFIGENIJA.« Klasična igra v
5 dejanjih. Prevod: Fr. Albrecht. Dejanje
obrnava usodo Agamemnonove hčere Ifige-
nije, ki živi na Tavridi v pregonstvu.
Odlični vpliv plemenite žene, ki dvigne
s svojo človekoljubnostjo in visoko etiko,
potom kralja Toasa, mišljenje in čustvo-
vanje vsega naroda, je podan v psiholoških
stopnjah. Igrali bodo: Ifigenija—Saričeva,
Toasa—M. Skrbineš, Oresta—Jan, Pilada
—Nakrst, Arkasa—Gregorin. Režiser: J.
Kovič, inscenator: inž. E. Franz.

Bernauer in Oester: »KONTO X.« Vse-
seloigra o ljubezni in drugih nemodernih
rečeh. Tri dejanja. Zapletena zgodba okrog
skrivnostnega konta X, ki ga je ustanovila
nesebična ljubezen. Vseskozi zabavna igra
ima za središče komično vlogo pisarniške-
ga vodje Izidorja Srakoperja, originala-
poštenjaka, ki zaplete in razplete konflikte.
Delo je režiral Milan Košč.

OPERA

Četrtek, 9. aprila, ob 16.30: »Evgenij
Onegin.« Red Četrtek.

Petek, 10. aprila: Zaprti.
Sobota, 11. aprila, ob 15. uri: »Indija Ko-
romandija.« Mladinska opereta. Izven. Zni-
žane cene od 15 lir navzdol.

P. I. Čajkovskij: »EVGENIJ ONJEGIN.«
Opera pride po daljšem premoru zopet v
premierski zasedbi na spored. Pelj bodo:
Larino—Poličeva, Tatjano—Heybalova, Ol-
go—Spanova, Onjegina—Primožič, Lenske-
ga—Sladoljev, Filipjevno—Stritarjeva, Tri-
quetta—B. Sancin, stotnika—Škabar, Za-
reckega—Dolničar, Gilla—Mencin. Dir-
gent: A. Neffat, režiser: C. Debevec, zbor-
ovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P.
Golovin.

**Mladinska opereta F. Lehara »Indija
Koromandija.«** Vesela bajka za staro in
mlado o dveh lenih čevljarskih vajencih,
ki se napotita v deželo lenuhov in pože-
ruhov, »Koromandijo«, kjer doživita najraz-
ličnejše prigode. V igri nastopajo: vila
pridnosti in dela, Marjivka—Barbičeva,
duh lenobe, Lenig—B. Sancin, čevlar
Kneftrač—Planečki, njegova žena Genov-
fa—B. Stritarjeva, Jaka in Miha, čevlar-
ska vajenca—M. Sancin in Lipušček, Ko-
reta, kočijaž—Simončič, Vodopivec, ker-
mar—Humar, Omet, žid—Mencin, Zicar,
tat—M. Gregorin, Smrdimur, kralj Ko-
romandije—Rus, Evalija, njegova žena—
Skeletova, Pupilav in Papislav, ministra—
Jelnikar in Arčon. Balet kuharjev, solista:
Remškarjeva in Pogačar, balet pošasti. Di-
rigent: R. Simoniti, režiserka: M. Slavce-
va, koreograf: inž. Golovin.

**Otroci, ki so soodelovali pri Bizetovi ope-
ri »Carmen« in v Hrvatski mladinski ope-
reti »Indija Koromandija« naj se javijo
danes, v četrtek ob 11. uri v Operi.**

Reforma

lordske zbornice

Pod tem naslovom je nemški list »Frank-
furter Zeitung« objavil pred dnevi nasled-
nje poročilo curškega poročevalca:

Pred nekaj dnevi se je Churchill na zbor-
ovanju konservativne stranke, ko je go-
voril o obupnem položaju Anglije, dotak-
nil tudi nekaterih notranjopolitčnih vpra-
šanj. Ako bi ga kdo vprašal, je dejal, ali
se on osebno bori za staro ali novo An-
glijco, potem lahko samo izjavi (tako se je
glasil njegov prevodni odgovor), da je tre-
ba istočasno delati za staro in novo An-
glijco. Churchill hoče torej bržkone zbu-
diti vtis, da je glede notranje politike na-
preden državnik, obenem pa je svojim
konservativnim prijateljem takoj namig-
nil, da se jim kakor na primer v vpra-
šanju Indije ni treba bati nikakih omeje-
tev njihovih predpavic. Po takšni shemi
naj bi se sedaj izvedla tudi reforma lord-
ske zbornice. Tako se vsaj zdi po načrtu,
ki ga je objavil laburistični organ »Daily
Herald«. Načrt določa med drugim spre-
membo določb o pripadnosti lordski zborni-
ci. Prejemale ne bo ta pripadnost v bo-
doče odvisna od rojstva in pokolenja, tem-
več bo zgornja zbornica sestavljena odslej
iz zastopnikov javnega in duhovnega živ-
ljenja. Pod vodstvom sira Johna Ander-
sona v notranjem ministrstvu izdelani na-
črt določa, da bodo novo zgornjo zbornico
tvorili zastopniki različnih cerkva, delo-
dajalskih in delojemalskih organizacij, na-
dalje zastopniki znanosti, leposlovja in
umetnosti ter druge odlične osebnosti iz
grofijskih svetov, iz združnih ustanov
itd. končno pa tudi zastopniki strank v
spednji zbornici, sorazmerno z njihovo
močjo. Medtem ko očetje teh predlogov
smatrajo novi načrt za revolucionaren,
»Daily Herald« na drugi strani dvomi, da
bi ta predlog brez ugovorov sprejel onl,
proti katerih privilegijem je naperjen.

Kraj največjega mraza

Tisti, ki so se v pravkar minuli ziml
pritoževali nad »sibirskim mrazom«, bi
morali prej dobro premisliti pomen tega
izraza. Evropski mraz je dejansko prava
igrača v primeri z mrazom, ki lahko živeli
v Sibiriji. Opozorjamo, ki jih je izvršil
znani meteorolog Gromberg, pa so poka-
zala, da najbolj mrzla točka v Sibiriji in
na zemlji sploh ni Verhojansk, kakor be-
remo še vedno tu in tam, temveč da pri-
pada prvenstvo v tem pogledu visoki pla-
noti Ojmekun, ki je oddaljena celih 670
km od Verhojanske. Tu je Gromberg, ki
ga je spremljal neki švedski tovariš, izme

SPORT

Vtisi in izjave po dobljeni bitki

Še nekaj pripisov v mednarodni nogometni tekmi med Italijo in Hrvaško

Prva mednarodna nogometna tekma, v kateri so zadnji svetovni prvaki spet nastopili po 16 mesecev trajajočem odmoru, se je zadnjo nedeljo proti Hrvaški v Genovi končala z visoko in prepričljivo zmago domače enajstorce. Zanimivo pri tem izidu je vsekakor dejstvo, da se v prvih 45 minutah italijanska reprezentanca le ni mogla dovolj zbrati, razen tega pa so se tudi gostje lotili dela s tako vne- mo, da sta nazadnje obe moštvi odšli v kabine, ne da bi bili drugo drugemu prizadejali kaj škode v mrežah. V drugi polovici igre pa je italijanska enajstorka zaigrala kakor en mož in samo četrte ure igre je bilo dovolj, da je spravila v nasprotnikovo mrežo nič manj kakor štiri gole in v tem kratkem razdobju postavila tudi končni izid. Vso igro sta močno kvarila dež in težak teren, kar je prav gotovo delno vplivalo tudi na obisk, saj je bilo na prireditvi za genovske razmere precej malo gledalcev (15.000). Na blaginjah so spravili ta dan 155.000 lir.

Po končani tekmi so številni zastopniki tiska nabrali mnogo izjav o igri in moči obeh nasprotnikov, od katerih je prva — iz vrst »Gazzette dello Sport« — tudi v naših rokah. Tehnični komisar in duša italijanskega nogometa za zeleno mizo Pozzo je takoj po tekmi dejal tole:

»Tekmo je čisto pokvarilo

slabo vreme.

Sonce, ki je sijalo ves teden, se je skrilo skoraj tik pred začetkom tekme, namesto njega pa je nastopil dež z močnim vetrom. Naše moštvo je čutilo to vremensko neugodnost posebno v prvi polovici, ko je dobivalo veter in dež naravnost v lice. V kratkem presledku, ki se je nebo za hip razvedril in ki se nehalo deževati, so si »azzurri« z največjo lahkoto osvojili to zmago. Da so zabili v 13 minutah štiri gole, kaže najbolj, da bi bili v normalnih razmerah dosegli še mnogo več. Do od- mora so se naša v glavnem branili — tako je nadaljeval mojster Pozzo — in izogibali udarcev po nogah, saj jih je bilo že do tedaj cela vrsta šepajočih. Moštvo je v celoti zadovoljilo. Vremenski položaj in sistem, s katerim so nastopili nasprotniki, sta spravila iz ravnotežja vse one,

ki so to pot prvič igrali v državnem dru- su. Hrvaška ima povezano moštvo, ki je tudi dobro vigrano ter bo še marsikomu dalo mnogo opravka, predvsem na lastnih tleh, kjer ga bo zelo težko spraviti na kolena.

Predsednik nogometne zveze general Vaccaro je izjavil, da so se po njegovem Italijani držali odlično, kar velja posebno za obrambo. Naglasil je, da mora ta zma- ga služiti moštvi v bodrilo, da jo bo po- novilo tudi proti Španiji.

Podpredsednik zveze odvetnik Mauro je bil mnenja, da bo mogel tehnični komisar skieniti marsikaj koristnega po tej tekmi in tudi popraviti nekatere nedostatke, čeprav se je v celoti sestava moštva poka- zala kot dobra. Glede poraza Hrvatov je menil, da ga je deloma kriva samozavest, s katero so se vrnili po uspehih v Švici in pa napačna taktika, ker so kljub težavnemu terenu vse premalo povežali svoje vrste.

Tudi spremljevalci hrvaškega moštva, med njimi zastopnik državnega sportnega vodje Perendar, zastopnik nogometne zveze Petek, zvezni kapetan Cuvaj in trener Gradjanskoga Bukovoy, so se skoraj strinjali v trditvah, češ da njihovo moštvo to popoldne ni imelo dobrega dneva, pred- vsem v napadalni vrsti, ter pri vsem tem, da je bilo dovolj gibljivo, le ni pokazalo prave udarnosti in poteze za doseg konč- nega cilja. Hrvaški gostje so bili zelo na- vdušeni nad nekaterimi domačimi igralci, med katerimi jim je posebno ugajal Bia- vati v napadu ter Rava v obrambi, pa tu- di mladega namestnika za Piolo Gabetta so zelo občudovali. Med svojimi so se jim zleli najboljši Jazbinšek, Cimermančič in Antolović.

Hrvaška delegacija se je v ponedeljek odpeljala proti domu, italijansko moštvo pa je odšlo za dva dni na odmor; v teku današnjega dneva pa se mora spet zbrati v Milanu zaradi poskusne tekme za na- stop proti Španiji. Iz Milana bodo »azzur- ri« spet odpotovali v svoje taborniške v Chiavari, kjer bodo potem do predzad- nje dneva, torej do 17. t. m., počakali — čisto sami med seboj in ločeni od sveta — na težko srečanje s Španci.

Ali je treba v vojni štediti sportnike?

Vprašanje ali je treba znane in zaslužne sportnike štiti pred vojnimi nalaganji, je postalo v sedanjih vojni posebno zani- mivo, ker hočejo skoraj vsi narodi kljub dogodkom na frontah obenem tudi nade- ljevati delovanje na sportnih terenih. Za izvedbo mednarodnih sportnih tekem mora seveda vsak narod imeti svoje najboljšje sportnike doma. Zaradi tega se je v raznih oblikah pojavilo vprašanje, ali ne bi bilo treba najvidnejše sportnike uporabljati sa- mo v posadkah v ozadju, od koder bi jih sportno vodstvo vsak čas lahko pozvalo na sportne nastope.

Finski list »Urheilus« naglašja v zvezi s tem vprašanjem, da izgube v taboru fin- skih sportnikov v sedanjih vojni niso tako velike, kakor so bile v vojni z Rusijo v letih 1939-40. Mnogi najboljši finški sport- niki so doživeli svojo največjo borbo na bojnem polju in se ne bodo več vrnili, toda kljub temu vojna ni mogla ustaviti sport- nega navdušenja med narodom. Domovina je v ozadju nadaljevala sportno delo ves čas trajanja viharjev na fronti in prav ta- krat je bilo izvedenih tudi več važnih pri- reditev.

Pri presoji vprašanja, ali naj torej naj- boljši sportniki v vojni ostanejo doma ali ne, je treba upoštevati tudi to, da so baš sportniki svojim domovinom največ ko- ristili v vojni in da sta odpornost in volja, ki krasita vsakega sportnika, baš v vojni najbolj prišli do izraza. Dobri sportniki so večinoma obenem tudi vzorni vojak. V zvezi s tem bi se dal navesti jedrnat izrek iz znamenitega dnevnega povelja fin- skega maršala Mannerheima, ki je dejal: Naša edina napaka je, da nas je premalo! S tem je povedal dovolj jasno, da zaradi sporta in v korist sportnih uspehov ne smemo štediti nikogar, ker zavzema naj- važnejše mesto pred vsakim sportnim uspehom borba za domovino in narod tam- kaj, kjer gre za biti ali ne biti, tam na terenu pred sovražnikom.

V nekaj vrstah

V organizaciji hrvaškega nogometa in bodočem sistemu prvenstvenega tekmo- vanja so bile pred kratkim izdane nekatere nove odredbe. Notranja ureditev hrvaške nogometne zveze je spremenjena tako, da se bo v bodoče delila na podzveze in župe.

Prvenstveni sistem je bil spremenjen v to- liko — nekaj o tej novotariji smo svoje- časno že pisali — da bo namesto prejšnje lige ustanovljen državni nogometni razred, v katerega je bilo po odredbi državnega vodje za telesno vzgojo in sport določenih 16 klubov, ki bodo igrali v štirih skupinah po treh, prvaki teh skupin pa po dolo- čenem redu spet med seboj in bo šele kon- čni prvak dobi naslov prvega državnega nogometnega razreda NDH. Lanski jesen- ski del tekmovalja je bil glede na to eno- stavno zaključen in je bil Gradjanski — v zaostali prvenstveni tekmi s Concordio je zabil še en gol in zmagal tako dokončno s 5:0 — takoj nato proglašen za jesenskega prvega hrvaške nogometne zveze.

V okviru svečane proslave prve oblet- nice Nezavisne Države Hrvatske bodo ime- li tudi sportniki izredno bogat spored. Ra- zen raznih visokih obiskov in svečanih nastopov pred najvišjimi državnimi pre- stavniki se bodo to soboto in nedeljo po- kazali tudi v nekaterih zanimljivih medna- rodnih srečanjih, in sicer proti Nemčiji v tabelenisu, proti Italiji v rokoborbi in proti Bolgariji v nogometu; kot točki zase sta bili sprejeti v spored tudi medmestna no- gometna tekma med Mostarjem in Zem- num in mednarodno atletsko tekmovalje na 3 km. Tudi vsa sportna proslava na dan obletnice bo v Zagrebu.

Eden dobrih nemških igralcev za hokej na ledu, in sicer Rudolf Tobien, je padel na vzhodni fronti. — Drugo žrtev v nem- ških sportnih vrstah so imeli telovadci iz Stralsunda, ki jim je vojna iztrgala po- ročnika Helmuta Arpeka.

Na Gorenjskem brecajo nogomet. Jes- niško nogometno igrišče — in tudi ono v Kranju — je bilo otvoreno pred tednom dni z dvema prijateljskima tekama. Na Jesenicah so imeli rezervisti goste iz celov- skega predmestja, ki so bili poraženi z 1:3, v Kranju pa so nastopili najboljši Jeseni- čani, ki pa so jim Kranjčani prekržili ra- čune na zmago z 2:1. Obe gorenjski enaj- storki sta bili v minulih praznikih povab- ljeni na turnir in prvenstveni nastop v Celovec.

Finci letos ne pojdejo na start v tujino. Iz Helsinkov je prišla vest, da so se odlo- čila sportna mesta odločila, da v letošnji sezoni v nobeni obliki ne bodo pošiljala svojih predstavnikov na tekmovalja v tu- jino, ker se v sedanjih okoliščinah sport-

niki ne morejo primerno pripravljati za ta- ke važne naloge. Glede na to so bili pre- ključni tudi vsi dosedanja dogovori za start finških sportnikov v tujini.

Zdravje dolenske mladine

Novo mesto, 7. aprila

Najvažnejša podeželska zdravstvena usta- nova novomeški zdravstveni dom vodi tu- di šolsko polikliniko, ki skrbno čuva nad zdravjem velikega števila dolenske šole obiskajoče mladine.

Lani je šolska poliklinika zaznamovala velik napredek z ustanovitvijo prepotreb- ne zobne ambulante, ki je že v prvem letu svojega obstoja dokazala veliko upra- vičenost njene ustanovitve. Na žalost pa z zobna ambulanta lani še ni mogla v polni meri izpolniti vseh nalog, ker je pač zdravljenje zob zvezano s precejšnjimi stroški in tako siromašnejši šolarji niso mogli deležni ugodnosti te ustanove. Z le- tošnjim sklepom novomeškega mestnega sveta, da bo novomeška občina plačevala zdravstveni ambulantni ves material, ki se bo porabil pri zdravljenju zob revni no- vomeški mladini, je bil storjen velik korak naprej in obenem tudi dana zobni ambu- lanti možnost, da v polni meri izpolni svoje visoko poslanstvo.

Pod zdravstvenim nadzorstvom novome- ške šolske poliklinike je bilo lani 1265 učencev ljudskih, meščanskih in srednjih šol. Poliklinika je poleg pregledov bolnih šolarjev izvrševala tudi stalne sistemats- ke preglede šolarjev. Teh pregledov je bilo 394, v ambulanti poliklinike pa je bi- lo skupno 1220 ordinacij, malo manj to- rej, kakor je skupno število vseh učencev, ki so pod njenim zdravstvenim nadzor- stvom. Zelo mnogo je bilo obsevanj z vi- šinskim soncem, in sicer 597 na 63 učencev. Tudi število kirurških ter kožnih obolenj je bilo prav izdatno, med slednjimi je naj- bolj pogosta garjavitost in si šolska polik- linika posebno prizadeva, da odpravi me- našo mladino to bolezen. Zelo zaposlena pa je bila že v prvem letu svojega obstoja zobna ambulanta poliklinike. Splošno je bilo ugotovljeno, da ima dolenska mla- dina slabe zobe in bo ena glavnih nalog poliklinike, da prično s širokopoteznim zdravljenjem zobnih bolezni. V to svrhu pa je bilo nujno potrebno, da tudi pode- želske občine posnemajo vzgled novome- ške občine in dajo polikliniki na razpolo- go potrebna sredstva za brezplačno zdrav- ljenje zob otrokom najrevnejših občanov.

Iz Novega mesta

n-Oseba vest. Po 25 letih delovanja izven svoje ožje domovine je sedaj preselil iz Dubrovnika v Novo mesto pooblaščen graditelj g. Franjo Picelj svoje širom zna- mo gradbeno podjetje za visoke in nizke stavbe. V njegovem rojstnem kraju mu že- limo obilo dela in sreče.

n-Zivljenje. In smrt. V marcu je bilo v kapiteljski, smihelski in prečenski župniji rojenih 44 otrok, od tega 24 deklic in 1 par dvojčkov-deklic. V primeri s februarjem je bilo marca rojenih kar 18 otrok več. — Poročili so se: Sekula Franc in Primc Va- lentina, Berger Danijel in Pogačar Danica, Novak Dragin in Hren Marija ter Murn Ivan in Skrinjar Ljudmila. — Umrli pa so Medle Vida, Jakše Darina, Kuplenk Franc, Bernard Marija, Sušteršič Slavica, Zorenč Jožeta, Ilic Ciril, Tomc Jože, Sepec Jožef, Dular Marija, Habjan Ivana, Prašeren Ana, Pogačar Boris, Znanec Ana, Vesel Ste- fan, Sušteršič Slavica, Znidaršič Marija in Škedelj Mihael.

SOZALJE

Petrač je prišel k vdovi, da bi ji izrazil sožalje zaradi moževe smrti. — Zelo vnet oboževalec vašega rajnega moža sem bil — ji je rekel — in bi rad imel kakšen spomin nanj. Ali ni ničesar zapustil?

Vdovi se med solzami zjasmli obraz:

Samo mene!...

PREHITRO VESELJE

Gospod Jaka pride ponoči domov in reče ženi:

— Urša, moja zlata...

In Urša se zjasni obraz: »Že deset let

mi tega nisi rekel...«

— Pusti me, Urša, da povem do konca

— odvrne Jaka — moja zlata veržica je

izginila!

VEDNO BANKIR

V bankirjevo vilo je vdrl vlomilec. Ban- kirjeva žena se zbudi iz spanja in zavpije:

»Na pomoč! Egon!... Vlomilec!

(Bankir v sanj): »Kaj pa hoče?«

»Denar.«

»Kakšno kritje pa ponuja?«

MODERNA DEKLICA

Kaj ti je šepetal oni mladenič na uho, Tončka?

— Ah, to ni nič več za tebe, stara ma-

mica!

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Čevljarska

pomočnika enega za živano delo, eno- ga za splošno delo, sprejem- nem takoj. Plačam 200 do 250 lir tedensko. Humar Franc, Stari trg 9. 4408-1

Mizarskega

pomočnika za fina pohištvena dela, sprejme takoj mizarstvo Ivanšek Franc, Ljubljana, Cesta 29. okt. 19. 4403-1

Dve mlajši delavki

lahko začneta, od 17 do 20 let starosti, sprejem- nem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čista obrte«.

Sodarja

izučena, s spričevali, tak- koj sprejememo. — ALKO. 4578-1

Poštno služkinjo

sprejemem takoj ali pozneje. Vise Vitorio Emanuele III. 9-11. (prej Bleiweisova). 4585-1

Osebo za obisk

privatnih strank, za iskan artikel, ičtem. Pisemne po- nuditve na ogl. odd. Jutra pod »Izkušena moč«.

Dekle za vsa dela

išče manjša gostilna. Pod- uška cesta 40. 4418-1

Pouk

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Klavirsko harmo-

niko in klavir poučuje gospa po hitri in uspešni metodi. Obenem te- meljiti pouk teorije. Naslov v vseh poslovalnicah. Jutra. 4121-4

Vajenci (-ke)

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Učena

čvrstega nad 15 let, za me- sarsko obrt, sprejem. Jo- žef Jerman, Cramojci. 4362-44

Frizersko učenko

iz dobre družine, sprejem- nem takoj. Česalni salon J. Kot, Mestni trg 3. 4395-44

Vajenca

za Iperirsko delikatno trgovino sprejem. takoj. Pisemne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Intelligen- tene«.

Prodam

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Električni mlin

ki izdeluje pšenično, koru- zo in drugo moko, pro- dam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »25.000«. 4344-6

Otroški voziček

globok, skoraj nov, poceni prodam. Svetosavska c. 24. 4373-6

Topinambur

nadomestek za krompir nu- di Sever & Komp., Ljub- ljana. 4296-6

Razprodajamo

dalije najlepših vrst, begonije, gladiole in druge cvetne go- motive. Zahajate cenik. — Sever & Komp., Ljubljana.

Starinsko omaro

visoko (Biedermayer), za obleke, prodam. Ogled od 11. do 14. in od 18. do 19. ure. Naslov v vseh poslo- valnicah Jutra. 4384-6

Prodaj

terpentin, firnež in email- lak vse la stara roba, ca. 400 kg. Ponudbe z naved- bo cene na ogl. odd. Jutra pod »Vse skupaj«. 4409-6

Otroški voziček

globok, kupim. — Kveder, Reber št. 5. 4417-7

Kupim

bele bluze, moške za uni- formo ter posteljno perilo, dobro ohranjeno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uniformae«. 4414-7

Gramofonske plošče

VI. simfonija Čajkovski, kompletna dobro ohrane- na, kupim. Ponudbe s ce- no na ogl. odd. Jutra pod »Patetične«. 4386-7

Radio

moderen, in žensko kolo, kot nova, kupim, če do- bri prilika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radi- likae«. 4374-7

Buteljke

in vse druge steklenice očis- čene, kupuje sedaj po naj- višji ceni: Medarna, Zi- dovskaja ul. 6. 4402-7

Hladilno omaro

kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hla- dilnike«. 4401-7

Foto Roleiflex

ali Leico kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novi- ši tipa«. 4375-7

Radio

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Izredna prilika! Prodajam Philips 5- cernih aparatov, najnov- jih tipov, po en gros tovar- niški ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro na- ložen kapital«. 4377-9

Prodnja

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Električni mlin

ki izdeluje pšenično, koru- zo in drugo moko, pro- dam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »25.000«. 4344-6

Otroški voziček

globok, skoraj nov, poceni prodam. Svetosavska c. 24. 4373-6

Topinambur

nadomestek za krompir nu- di Sever & Komp., Ljub- ljana. 4296-6

Razprodajamo

dalije najlepših vrst, begonije, gladiole in druge cvetne go- motive. Zahajate cenik. — Sever & Komp., Ljubljana.

Starinsko omaro

visoko (Biedermayer), za obleke, prodam. Ogled od 11. do 14. in od 18. do 19. ure. Naslov v vseh poslo- valnicah Jutra. 4384-6

Prodaj

terpentin, firnež in email- lak vse la stara roba, ca. 400 kg. Ponudbe z naved- bo cene na ogl. odd. Jutra pod »Vse skupaj«. 4409-6

Otroški voziček

globok, kupim. — Kveder, Reber št. 5. 4417-7

Kupim

bele bluze, moške za uni- formo ter posteljno perilo, dobro ohranjeno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uniformae«. 4414-7

Gramofonske plošče

VI. simfonija Čajkovski, kompletna dobro ohrane- na, kupim. Ponudbe s ce- no na ogl. odd. Jutra pod »Patetične«. 4386-7

Radio

moderen, in žensko kolo, kot nova, kupim, če do- bri prilika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radi- likae«. 4374-7

Buteljke

in vse druge steklenice očis- čene, kupuje sedaj po naj- višji ceni: Medarna, Zi- dovskaja ul. 6. 4402-7

Hladilno omaro

kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hla- dilnike«. 4401-7

Foto Roleiflex

ali Leico kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novi- ši tipa«. 4375-7

Radio

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Izredna prilika!

Prodajam Philips 5- cernih aparatov, najnov- jih tipov, po en gros tovar- niški ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro na- ložen kapital«. 4377-9

Prodnja

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Električni mlin

ki izdeluje pšenično, koru- zo in drugo moko, pro- dam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »25.000«. 4344-6

Otroški voziček

globok, skoraj nov, poceni prodam. Svetosavska c. 24. 4373-6

Topinambur

nadomestek za krompir nu- di Sever & Komp., Ljub- ljana. 4296-6

Razprodajamo

dalije najlepših vrst, begonije, gladiole in druge cvetne go- motive. Zahajate cenik. — Sever & Komp., Ljubljana.

Starinsko omaro

visoko (Biedermayer), za obleke, prodam. Ogled od 11. do 14. in od 18. do 19. ure. Naslov v vseh poslo- valnicah Jutra. 4384-6

Prodaj

terpentin, firnež in email- lak vse la stara roba, ca. 400 kg. Ponudbe z naved- bo cene na ogl. odd. Jutra pod »Vse skupaj«. 4409-6

Otroški voziček